

XX. évfolyam
3. szám
LUNGO DROM
ROMALAP
2012. március
Ára: 300 Ft

Foglalkoztatási szövetkezet: új lehetőség a felzárkózásra

LD
„LUNGO DROM”

HOSSZÚ ÚT

Március

Az elnevezés a latin Martius hónapnévből ered, jelentése: Mars (isten) hava. Rómában az ősidőkben az év kezdő hónapja volt, megfelelően a tavaszi napéjegyenlőségi – évkezdési szokásnak. Az ősi Róma a tavasz-újévet március Idusán, holdtöltekor ünnepelte. Március 14-én kergették ki a városból az elmúlt évet jelképező, agg Mamurius Veturiust (vö. „télkiverés”, „télkihordás”), és másnap köszöntötték az év megújulásának istennőjét, Perenna „anyát”. Anna Perenna ünnepe később amolyan „marciális” jellegű tavaszköszöntő népnépnyelvé vált.

Gárdonyi Géza:

Március (részlet)

A tél elhúzódozott. Ami kis hó maradt,
Felszívta a nap, meg beitta a föld.
Csak itt-ott az árok mélyén rongydarab,
Mely a fehér király palástjából szakadt.
A partokon immár kizsendül a zöld.
Egy-egy kerek barna föld a szántóföldön:
ez az elment télnek nedves lábnyoma.
S egy-egy kerek kis zöld, réten, legelőkön:
a megjött kékszemű tavasz lábnyoma.

Március 8. – Nemzetközi Nőnap

1857. március 8-án New Yorkban 40 ezer textil- és konfekcióipari munkásnő sztrájkolt a béregyenlőségért és munkaidő csökkentésért. Erre emlékezve 1910 augusztusában Koppenhágában Clara Zetkin javaslatára elhatározták, hogy nemzetközi nőnapot tartanak. Hazánkban 1914-ben ünnepelték először.

Március 12. – Nagy Szent Gergely

Nagy Szent Gergely (Róma, 540 körül – Róma, 604. március 12.) ősei régi római arisztokraták voltak. Ifjúkorában

közigazgatási pályára készült és gyorsan haladt egyre feljebb a hivatali méltóságok fokozatain. Harmincévesen Róma prefektusa lett. A siker dacára azonban csendes magányra vágyott, hogy csak szellemi értékekkel foglalkozhasson. Lemondott a prefektusi tisztségről és visszavonult atyja palotájába, amelyet kolostorrá alakított és Szent András apostol oltalma alá helyezett. I. Benedek vagy II. Pelagius pápa kiválasztotta és felszentelte a római egyház diakónusává, később kinevezte apokrisziárnak. Az apokrisziár a pápa követe és állandó képviselője a császári udvarban Konstantinápolyban, aki biztosította az összeköttetést az Egyház nyugati és keleti része között. 585-586-ban tért vissza Rómába, lemondott hivataláról és visszavonult az általa alapított kolostorba. 589-ben a Tiberis elöntötte Rómát, járvány pusztított, maga a pápa is életét veszítette. A római nép és a klérus egyetlen jelöltet látott csak: Gergelyt. 590. szeptember 3-án püspökké szentelték. Gazdaságpolitikája rendkívül sikeres volt. Liturgikus szövegeket írt, irodalmi hagyatékában 854 levél maradt ránk, *Leleplezési regula* című művében a papi méltóságot fogalmazta meg, Jób könyvéhez írt

ROMA LAP
Megjelenik
havonta.

Megjelenik havonta az Országos Roma Önkormányzat támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: oktatiasialapitvany@gmail.com – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: Gudmon András

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Címlapon: LD archívum

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezetők: Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea ügyvezető igazgatók

ISSN 1216-982X

magyarázatok, *Dialogus* című munkája az itáliai szentek életrajzainak gyűjteménye. Gergely pápa a középkorban a legolvasottabb szerző volt. Nagy Szent Gergelyt 604. március 12-én temették el Rómában. A 8. századtól temetése napján ünnepelték. Mivel ez a nap a nagybőjtbe esik, ünnepét 1969-ben szeptember 3-ra helyezték át (ezen a napon szentelték püspökké Nagy Szent Gergelyt 590-ben). A Gergely név népszerűsége miatt azonban az ünnep eredeti helyén, március 12-énél szerepel.

Gergely napja eredetileg a diákság ünnepe. A nap ünnepelését IV. Gergely pápa rendelte el. Eredete a XVI. századra nyúlik vissza, amikor a tanulók maguk és tanítóik számára adományokat gyűjtöttek. Tulajdonképpen az iskolaév lezárását jelentette, a szeptemberi tanévkezdést csak a XIX. századtól vezették be. Ezen a napon a gyerekek vidám jelmezes felvonulással, köszöntők éneklésével és dramatikus játékokkal emlékeztek Gergely pápára, bemutatták az iskolai életet, az új tanulókat iskolába hívogetták, kosarukba pedig adományokat gyűjtöttek.

Március 15.

– Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc évfordulója

– A Magyar Sajtó Napja

– A Magyar Köztársaság nemzeti ünnepe

A Magyar Országgyűlés 1991-es határozata értelmében március 15-e az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc kezdetének, a modern parlamentáris Magyarország megszületésének napja és a Magyar Köztársaság nemzeti ünnepe. Ezen a napon osztják ki a Kosuth- és Széchenyi-díjakat.

Az 1848–49-es polgári forradalom és szabadságharc kezdete ez a nap,

amelynek célja a függetlenség kivívása és az alkotmányos berendezkedés megteremtése volt. 1848 első hónapjaiban Európa számos városában forradalmak törtek ki. Ez kedvező körülményeket teremtett ahhoz, hogy a magyarországi reformelképzelések törvényes úton megvalósuljanak.

A forradalmat indító március 15-e jelkép lett: a kivívtat szabadság megőrzésének és az elvesztett szabadság visszaszerzésének szimbóluma. A magyarság 1860 óta nemzeti ünnepének tekinti ezt a napot, függetlenül attól, hogyan vélekedett erről a mindenkori államhatalom. 1848-ban ezen a napon nyomtatták a magyar sajtó első szabad termékeit, a *Tizenkét pontot* és a *Nemzeti dalt*. 1990 óta ez a napot a magyar sajtó napjaként is ünnepeljük.

Március 17. – Szent Patrik

Patrik, az írek térítője és nemzeti szentje (†461). Tisztelete elterjedt az egész középkori katolikus Európában, így a szomszédos Ausztriában is. Nálunk azonban sem patrocíniumával, sem ábrázolásával nem találkozunk. Neve néhány középkori misekönyvünkben mégis felbukkan.

Március 18. – Sándor napja

Sándor napja a néphit szerint az első meglehetősen meleg nap. „Sándor, József, Benedek, zsákban hozzák a meleget.” Bizonyos vidékeken a zab és árpa vetésére legalkalmasabb napnak tartották.

Március 19. – József napja

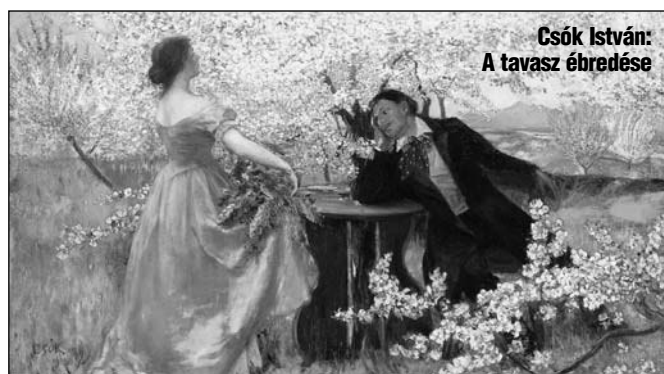
József napja kedvelt névnap ünnep. Az első meleg tavaszi napnak tartják falun. Erre a napra várják vissza a gólyákat, és a méheket is ekkor eresztik ki. A Mura vidéken a marhákat is kihajtják a legelőre. Számos termésjóslás is kötődik a naphoz. Azt tartják, amilyen az idő Józsefkor olyan lesz nyáron a szénahordáskor is. Ha az égen szivárvány látható, jó lesz a búzatermés.

Március 21. – A csillagászati tavasz kezdete

Március 21. a csillagászati tavasz kezdete. Ezen a napon a Nap az Egyenlítő magasságában halad át az égen, sugarai merőlegesen a föld forgástengelyére, éppen keleten kel, és nyugaton nyugszik, a nappalok, valamint az éjszakák hossza az egész földgolyón egyenlő. Innen a neve „napéjegyenlőség”. (Csak az északi féltekén tavaszkezdet, földünk déli oldalán ez az őszi első napja.) Ettől kezdve napról napra távolodik a Nap az Egyenlítőtől a Ráktérítő felé, sugarai egyre nagyobb szöget zárnak be a földtengellyel, ezért az északi féltekén hosszabbodnak és melegednek a nappalok, a délin viszont rövidülnek, és jön a tél.

Március 25. – Gyümölcsoltó Boldogasszony

Március 25-e Jézus fogantatásának ünnepe. Régi magyar neve, *Gyümölcsoltó Boldogasszony*, és a hozzá fűződő gazdag hiedelemanyag mutatja, hogy az oltás, szemzés hagyományos napja volt e tájon. A jámbor néphit szerint azért, mert Mária is ezen a napon fogadta méhébe Jézust.

A legfőbb istenanya és a nőivarú, az istenfiú-gyümölcsöt termő világfa egymásnak megfelelő Föld és Tejút jelkép, látunk már rá példát. A *Bibliában* a kép hasonlat-szinten maradt fenn, a messiási próféciákban, és az angyali üdvözlés szavaiban: „áldott a Te méhednek gyümölcse, Jézus”. A középkor látomásos festőinek fatábláin a faistenanya képe ismét kivirágzik. Az évszázados megfigyelésekre alapuló népi bölcsesség szerint ezen a napon indul meg igazán a mezők növényeinek növekedése, ekkor érdemes gyümölcsfát oltani, szemezni.

(Felhasznált irodalom: oszk.hu)

KOSSUTH-DÍJAT KAPOTT SZENTANDRÁSSY ISTVÁN ROMA FESTŐMŰVÉSZ

❖ „Mikor egy bányász tizennyolc órát dolgozik, mindenképp eleget van és egyszer csak adnak neki egy nagy pohár hideg vizet, ilyen érzés” – mondta a Kossuth-díjról, Szentandrassy István festőművész, aki szerdán a Parlamentben vehette át az elismerést. Az indoklás szerint a roma származású képzőművész a cigányság ősi, balladisztikus hagyományait és alakjait sajátos színvilággal ábrázoló műveiért, csodálatos Madonna-képeiért, a hazai cigány kultúra megőrzésében és széles körű megismertetésében szerzett elévülhetetlen érdemeiért, külföldön is nagy sikert aratott kiállításaiért, példaértékű művészetéért kapta meg a Kossuth-díjat.

Szentandrassy István az MTI-nek elmondta: sohasem volt „sorban álló fiú”, talán ezért sem gyakran részesült mostanáig állami elismerésekben. Mint azonban hangsúlyozta, a Kossuth-díj után is ugyanúgy kell tovább dolgozni. Művészi indulásáról szólva Szentandrassy István felidézte: a festészet iránt „Péli mester”, azaz *Péli Tamás* keltette fel az érdeklődését,

aki Hollandiában végezte el a Királyi Képzőművészeti Akadémiát, majd 1994-ben bekövetkezett haláláig a roma festészet egyetemességét hirdette. „Egy tizennyolc éven át tartó, mester-tanítványi, majd egy kollegiális, baráti, testvéri viszony alakult ki közöttünk. Tőle hihetetlen sokat tanultam, de meg kell említenem *Choli Daróczi Józsefet*, a zseniális költőt és kiváló pedagógust is” – emlékezett mestereire. A Kossuth-díjas képzőművész hangsúlyozta: a tudás átadása számára is rendkívül fontos, barátaival hét-főnként a budapesti Kossuth Klubban tartanak roma értelmiségi klubot, amelyen általában fele-fele arányban vesznek részt romák és olyan nem romák, akik szeretnék a cigány kultúrát megismerni. Szentandrassy István kiemelte: eddig tíz festő tanítványa volt, akikre rendkívül büszke, nem érzi azonban úgy, hogy iskolát kellene alapítania, mert „tiszteltetben kell tartani mindenkinek az elképzelését és hitét, persze ha jó festő”. Szentandrassy István elárulta: ha még egyszer megszületne, ismét festő lenne, bár a szobrászatot és az építészetet is szívesen kipróbálná. Szentandrassy István 1957. augusztus 26-án született Budapesten. Drámai hangvételű kompozícióin a cigányság ősi, balladisztikus hagyományai és alakjai elevenednek meg. Kiemelkedő alkotása ikonszerű stílusával megalkotott képsorozata, mely *Federico García Lorca* Cigány románcok című versciklusa alapján készült.

Képeiből kiállítást rendeznek itthon és külföldön; az utóbbi években önálló tárlata volt a budapesti Rátkai Márton Klubban és a Művészetek Völgyében (2006), valamint a fővárosi Bárka Színházban (2008). 2007-ben adta ki *Angyalok nyelvén* című festményalbumát. 1995-ben megkapta a Pro Urbe Budapest díjat, 1999-ben pedig a Kisebbségekért díjat.

(MTI – 2012.03.14.)

„CIGÁNYNAK SZÜLETNI” FÉNYKÉPKIÁLLÍTÁS

❖ Ezzel a címmel nyílt fotókiállítás a Szent Atanáz Hittudományi Főiskolán a Romano Trajo Egyesület képeiből. Az egyesület 2005-től készíti Szabolcs-Szatmár-Bereg megye különböző cigánytelepein fotókat, melyek egy része szociofotó, más része portréfotó. Közvetlen céljuk, hogy a cigány embereket, közösséget közelebb hozza a többségi társadalomhoz, hogy láthatóvá tegyék a „láthatatlan” cigá-

nyokat, róluk reális képet fessünk. Közvetett célunk ezzel az információ átadás, az előítélet csökkentés, végül soron a megismerésen keresztül a cigányság elfogadása, befogadása. Olyan képeket és pillanatképeket mutatnak be, amelyet a cigányokat kívülről és távolról szemlélő nem láthat, így a tárlat segítségével egy kicsit beljebből és közelebbről nézhetünk meg egy másik kultúrát.

Kocsis Fülöp püspök atya megnyitó gondolataiban *Be-recz András* mesemondó egyik meséjét elevenítette fel, melynek tanulsága, hogy mindnyájan egyek vagyunk, testvérek, és nem a széthúzás, hanem az összetartozás

kell, hogy győzedelmeskedjen. A megnyitón közreműködtek a Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola Huszár telepi osztályának diákjai is.

(cigánypasztoracio.hu – 2012.03.24.)

ALAKULÓ ÜLÉSÉT TARTOTTA A CIGÁNYPASZTORÁCIÓS BIZOTTSÁG

❖ 2011 decemberében Hodászra hívtuk közös gondolkodásra mindazokat, akik a

cigányság között egyházközségekben vagy intézményi keretek között szolgál-

nak. Akkor megfogalmazódott egy cigánypasztorációs bizottság létrehozása, cigánypasztorációs honlap elindítása.

Kocsis Fülöp megyéspüspök ez év január 25-én keltezett határozatában, 2012. február 2-ai hatállyal kinevezte a Hajdúdorogi Egyházmegye Cigánypasztorációs Bizottságának tagjait. A Bizottság elnöke **Orosz István**, tagjai: **Hülvély Zoltán**, **Nagy Tibor**, **Balogh Győző**, **Szaplonczay Gergely**, **Lakatos Péter**, **Lakatos Sándor**, **Juhász Éva**, **Szalmáriné Kovács Mária**, **Szabó Elemer**.

A bizottság első, alakuló ülését 2012. március 22-én tartotta Szolnokon a Szent Tamás Görögkatolikus Általános Iskolában. A bizottsági tagokon kívül jelen volt Kocsis Fülöp püspök atya, Sinka Edit a szolnoki gö-

rögkatolikus óvoda vezetője, **Szilágyi Eszter** az iskola pályázati referense, **Jaczkó György** parókus is.

A görögkatolikus egyház cigánypasztorációs tevékenysége nem merül ki Hódászon. Az elmúlt években egyre több településen vannak olyan parókusok, önkéntesek, pedagógusok, akik elkötelezettek a mélyszegénységben, hátrányos helyzetben élők megsegítésében. A hitélet mellett az oktatásban, a mindennapi problémák megoldásában is szerepet vállalunk, az ezzel kapcsolatos aktuális kérdésekről, tendenciákról beszélgettünk.

Püspök atya kiemelte, hogy a bizottság feladata a szervezés, az összetartás, a tájékoztatás, tapasztalatok átadása. S legfontosabb az Evangéliumot élővé kell tenni ott ahol vagyunk.

(ciganypasztoracio.hu – 2012.03.23.)

ÜLÉSEZETT A REFORMÁTUS CIGÁNYMISSZIÓS TANÁCS

♣ A március 27-én, a Zsinati Székházban megrendezett ülésen a tagok megvitatták a 2010-ben létrehozott tanács működését, az elmúlt másfél év egyházkerületi és országos eseményeit, a cigányügy fejleményeit. A tanácskozás egyik kiemelt témája volt a cigányok között tevékenykedő szakemberek és a gyülekezeti lelkészek együttműködésének fejlesztése. Továbbra is szükséges azoknak a projekteknek, programoknak a megtartása-megtalálása, melyek a lelki gondozáson túl a cigányságot sújtó egyéb problémákra is megoldást találnak, így például a munkahelyteremtés, az egészségmegőrzés területein. Többek

között e problémák megoldásának megtárgyalására vállalkozik majd az április 23-án esedékes cigánymissziós konferencia, melynek előkészítése szintén szóba került.

A tagok **Uhrin Anikó** igazgatónő segítségével megvitatták a tavaly szeptemberben indult debreceni Wáli István Református Cigány Szakkollégium (WISZ) eddigi tevékenységét. A WISZ létrehozásáról a tavaly májusi Zsinat döntött. A tanácskozáson többek között újabb tanoda alapításának lehetőségéről is szó esett. A Református Cigánymissziós Tanács még a májusi Zsinat előtt újabb ülést tervez.

(reformatus.hu – 2012.03.27.)

ROMA PLATFORM: MÉLTATTÁK MAGYARORSZÁG ÉRDEMEIT

♣ Az Európai Bizottság értékeli külön-külön az áprilisban esedékes jelentésében a tagállamok által benyújtott romastratégiai dokumentumokat, ezt szorgalmazta Balog Zoltán, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára Brüsszelben 2012. március 22-én. Az államtitkár részt vett a Roma Befogadás Európai Platformja elnevezésű konferencián, ahol az uniós, tagállami, illetve nem-kormányzati szervezetek képviselői a tagállamok által benyújtott romastratégiákat elemezték.

A Tanács soros magyar elnökségének sikerült elfogadtatni azt az európai keretstratégiát a romák társadalmi befogadásának elősegítése érdekében, amelynek alapján aztán a 27 tagállamnak 2011. december 31-ig kellett megalkotnia a saját romabefogadási stratégiai dokumentumát. Ezt a határidőt ugyan néhány tagállam nem tudta tartani, de Viviane Reding, az Európai Bizottság igazságügyi kérdésekben illetékes alelnöke most már arról számolt be, hogy minden tagország beadta a maga stratégiáját. Reding külön méltatta Magyarországot e témában kivívott érdemeit, a romabefogadási stratégia ügyének felkarolását. A platform résztvevői kiemelték, hogy Magyarország a tagállamok közül elsőként nyújtotta be saját nemzeti stratégiáját. [...]

Balog Zoltán a tanácskozáson elmondta: Magyar-

ország arra törekszik, hogy az unió a még nem EU-tag, de az integráció útját járó nyugat-balkáni országokat is vonja be a romastratégia megvalósítására irányuló programokba. Ezekben az országokban ugyanis jelentős létszámú roma lakosság él, és az ő gondjaik – ha ezen országok integrációja sikeresen halad előre – előbb-utóbb az EU saját gondjai lesznek. Az államtitkár szerint nyugat-balkáni országokban indokolt lenne romaintegrációs célokra fordítani az EU-csatlakozás előtti időszakban járó fejlesztési pénzek egy részét. [...]

A roma platform résztvevőinek körében megfogalmazódott, hogy nem csupán a bevált, jónak bizonyult gyakorlatokat kell a tagországoknak megismertetniük egymással, hanem fel kell hívniük a figyelmet az elkerülendő, rossznak bizonyult gyakorlatokra is. Többen kiemelték, hogy hibás dolog, ha bizonyos támogatásokat kifejezetten a roma származáshoz kötnek, mint feltételhez. Sok szó esett arról, hogy ennél helyesebb, ha a nagyrészt mélyszegénységben élők – akár romák, akár nem romák – által lakott válságzónákat azonosítják, és oda irányítják a támogatást. Az ilyen helyszínek jelző európai krízistérkép készítése jelenleg is folyik, tette hozzá Balog.

mti
Hírehasználat

(MTI – 2012.03.23.)

Összeállította: ME

A hónap hírei • A hónap hírei

A roma nők társadalmi helyzete és felemelkedésének lehetősége – avagy mit tehetnek értük a civil szervezetek?

Ezzel a címmel került sor a Zonta Club Budapest City Egyesület konferenciájára március 3-án, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában.

A rendezvényen többek között előadó volt **Dr. Rosivall László**, a Semmelweis Egyetem professzora, **Sulákné Hontai Mária**, a Zonta Club Veszprém elnöke, **Milibákné Veres Erika**, a tarbábodi Máltai Óvoda és Általános Iskola igazgatója és **Kissné Oláh Anita**, a KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárságának egyházi és civil kapcsolati koordinátora.

Az alábbiakban **Járóka Livia** Európa parlamenti képviselő asszony levelét közöljük.

Tisztelt Hallgatóság!

Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy megosszam Önökkel a gondolataimat a roma nők helyzetével kapcsolatban.

A roma nőket számos kutatás, mint Európa társadalmilag legsérülékenyebb csoportját azonosítja, akiknek a többszörös hátrányos megkülönböztetés miatt súlyosabb problémákkal kell szembenéznük, mint a roma férfiaknak, vagy a többségi nőknek. Sok roma lány még az alapfokú oktatást sem végzi el és a középfokú oktatásban meglévő elfogadhatatlanul nagy különbség 60%-ra rúg egyes régiókban. A nők oktatása különösen meghatározó az egyes közösségek iskolai teljesítményére és a lányok hiányos, vagy nem megfelelő képzése nem csak rájuk nézve hátrányos, de a következő generációra is átörökíti a hátrányokat.

A legtöbb esetben a roma nők nem képesek szabadon

meghozni az életüket leginkább meghatározó döntéseiket, és így akadályoztatva vannak, hogy gyakorolják alapvető emberi jogaikat. A roma közösségekben távolról sem valósul meg a nők és férfiak közötti egyenlőség. A lányokat szüleik gyakran kivesszik az iskolából, hogy a fiatalabb testvéreikre vigyázzanak és más háztartási fe-

ladatokat lássanak el. Sok roma lány még gyermekként megházasodik, amely hátrányos hatást gyakorol az egészségükre, iskoláztatásukra, és a gazdasági lehetőségeikre. Gyermek helyett feleségként és anyaként tekint rájuk saját közösségük, amely olyan felelősségnek és veszélyeknek teszi ki őket, amelyekre sem testileg, sem

lelkileg nem állnak készen, miközben oktatási és munkakerő-piaci lehetőségeiket is jelentősen beszűkíti.

Röviden, a nemek közötti egyenlőség céljait, mint az alapvető jogok érvényesülését, a gazdasági függetlenséget, a magán-és szakmai élet összeegyeztetését, az egyenlő képviselést, a nők-

kel szembeni erőszak felszámolását, és a sztereotípiák megszüntetését, messze nem értük még el.

Az Európai Parlament jelentése az Európai Roma Stratégiáról –, melynek én voltam az előadója – kiemelt figyelmet fordít a roma nők jogaira és számos ajánlást is megfogalmaz. Az egyik legfontosabb javaslat, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak megbízható statisztikai

adatokot kell gyűjteniük, elemezniük és közzétenniük nemek szerinti bontásban, hogy képesek legyünk helyesen értékelni és frissíteni a stratégiát, illetve mérni a stratégia keretében megvalósuló projektek és beavatkozások roma nőkre gyakorolt hatásait. A dokumentum továbbá felhívja az összes érdekelt felet, hogy horizon-

tális prioritásként juttassák érvényre a roma nők helyzetének javítását az uniós keretstratégia minden kiemelt területén, valamint a tagállamokat, hogy biztosítsák a roma nők részvételét a stratégia előkészítése, a végrehajtása, nyomon követése és értékelése során.

A kutatások azt mutatják, hogy a megfelelő gazdasági lehetőségek biztosítása, és az iskolai végzettség emel-

kedése a korai házasságok csökkenését eredményezi. Ha a lányoknak van munkalehetőségük, akkor a keresetükkel is hozzájárulhatnak a háztartáshoz és így mind a szülők, mind maguk a lányok érdekeltté válnak abban, hogy az oktatásra tekintettel elhalasszák a házasságot. A pénzügyi ösztönzők azonban önmagukban nem képesek kiküszöbölni a korai házasság gyakorlatait. A nézeteknek és

elkötelezett roma vezetőktől és civil szervezetektől kapnassanak segítséget.

Fotók: Karip Eta, Szentgyörgyi István (<http://zonta-hungary.blogspot.hu/>)

attitűdöknek, maguknak a közösségeknek kell megvaltozniuk, amelyhez elengedhetetlen, hogy jól képzett és

Köszönöm a megtisztelő figyelmet és eredményes konferenciát kívánok Önöknek!

KONFERENCIA ZÁRÓNYILATKOZAT

A Zonta International nemzetközi női szervezet magyar klubjai elkötelezettek a magyarországi és közép-európai roma nők társadalmi felzárkózása iránt.

Meggyőződésünk, hogy a családok erejét főként a nő, a feleség, az anya biztosítja, ezért a roma nők nehéz helyzete gyermekeik és családjuk hátrányát is jelenti.

Mindez arra kötelez minket, Zontiánokat, akik a nők felemelkedéséért világszerte küzdünk, hogy mindent megtegyünk annak érdekében, hogy a Zonta európai és nem európai tagjai is értesüljenek a magyar és európai roma nők helyzetéről.

A roma nők oktatása és előbbre jutásának elősegítése,

az európai társadalmakon belüli felemelkedése és megbecsülése érdekében elhatározzuk, hogy kihasználjuk a Zonta nemzetköziségeiben rejlő, országokon átívelő hatását, egyúttal élünk az Európai Unió által 2011-ben elfogadott Roma Stratégiában megfogalmazott lehetőségekkel.

Beszámolót és javaslatokat megfogalmazva a Zonta International District 14, Area 05 tagszervezeteiként a Zonta nemzetközi fórumai elé tárjuk kezdeményezéseinket a roma nők helyzetének javítása érdekében.

Budapest, 2012. március 3.

Foglalkoztatási szövetkezet – új lehetőség a felzárkózásra

A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény módosításáról folyt a vita március 20-án a Parlamentben. Az alábbiakban *Farkas Flórián* országgyűlési képviselő, a Lungo Drom elnökének felszólalását közöljük.

Tisztelt Képviselőtársaim!

Magyarország soros EU-elnökségi programjának megkérdőjelezhetetlen sikere a nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszerének elfogadása volt. Erre figyelemmel, a kormány és az Országos Roma Önkormányzat között keretmegállapodás jött létre, amelynek megvalósulása történelmi lehetőséget teremt a roma közösségnek a társadalmi beilleszkedésre, és kivételes lehetőséget biztosít a többségi társadalom számára a cigánysággal közös jövő építéséhez szükséges együttműködés kialakítására.

Az Országos Roma Önkormányzat felismerte, hogy a keretmegállapodás a felek számára olyan eszközrendszer létrehozására biztosít lehetőséget, amivel nemcsak a roma közösség, de a többségi társadalom mélyszegénységben élő csoportjainak beilleszkedése is támogatható. Felismertük, hogy az együttműködés a nemzet azonos élethelyzetű csoportjainak felemelkedésében, a romák számára a többségi társadalom befogadó viszonyulását, a diszkriminációmentes együttéléshez szükséges feltételek gyorsabb ki-

alakulását eredményezheti. Ugyanakkor a szegénység leküzdésében olyan kapcsolatokat alakít ki a felek között, ami szükségszerűen kölcsönös felismerést, megismerést, majd elfogadást eredményez.

Az Országos Roma Önkormányzat a keretmegállapodásban rögzített célok megvalósítása érdekében áttekintette: a rendelkezésre álló eszközökkel mely területen biztosítható olyan szilárd alap, amelyre a cigányság és

a vele sorsközösségben élő hátrányos helyzetű csoportok gazdasági és társadalmi felemelkedésének folyamata épülhet, majd intézkedési javaslatot fogalmazott meg a kormány számára.

Tisztelt Ház!

A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek összetett problémájának kezelését – a munkanélküliségből következő társadalmi kirekesztettség mérséklődése útján – a szegénység csökkentésétől várhatjuk. A munkaerő-piaci integrálódás és ennek egyik eredményeképpen a nélkülözés csökkenése lehet a szilárd alapja a felzárkózásra irányuló további programjainknak.

A felzárkózást célzó intézkedések eredményességét és fenntarthatóságát az fogja meghatározni, hogy ezek az intézkedések együttesen mennyiben ellensúlyozzák a munkavállalók munkaerő-piaci hátrányait; mennyiben járulnak hozzá az őket alkalmazó vállalatok versenyképességének javulásához, és mennyiben teljesítik az állami jóléti kiadások csökkentéséhez fűzött elvárásokat.

Az Országos Roma Önkormányzat a hátrányos helyzetűek társadalmi fel-

zárkózásához szükséges feltételek biztosítására, a jogi szabályozási rendszer olyan irányú továbbfejlesztésére tett javaslatot, amely egyrészt szervezeti keretet teremt a hátrányos helyzetű roma és nem roma munkavállalók egyéni erőfeszítésének és felelősségvállalásának a saját sorsuk alakításában; másrészt biztosítja a munkáltatók érdekeltségén alapuló elköteleződését a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásában a munkaerőköltségek mérséklése révén.

Az Országos Roma Önkormányzat a romák és a társadalom hátrányos helyzetű, nem roma tagjainak társadalmi és munkaerőpiaci felzárkózási esélyeinek javítása érdekében javasolta a szövetkezeti jog és kapcsolódó jogi szabályozások módosítását. Ez utat nyit ahhoz, hogy a munkaerőpiacról kiszorult hátrányos helyzetűeket szövetkezeti tagként, szervezeten visszavezessük a munka világába, azaz foglalkoztatási szövetkezeteket hozzunk létre.

A kormány által benyújtott törvényjavaslat megteremti a foglalkoztatási szövetkezetek létrehozásához szükséges jogi környezetet.

A javaslat szerint foglalkoztatási szövetkezet olyan gazdálkodó szervezet, amely a munkaerőpiacon hátrányban lévő álláskeresőket munkaerő-szolgáltatóként szervezi. Létrehozza a kapcsolatot a célirányosan felkészített munkaerő és foglalkoztatási lehetőségek között. A későbbiekben pedig olyan rugalmas foglalkoztatási megoldások alkalmazását teszi lehetővé, amivel a célcsoportok beilleszkedési problémáinak csoportszintű kezelésére is lehetőség nyílik.

A szövetkezeti tagsági viszony a foglalkoztatási szövetkezet tevékenységében történő aktív részvétel mel-

lett megoldást jelent a munkaerőpiaci programok esetében tapasztalt lemorzsolódás problémáira is. A szövetkezeti tagsági viszony ugyanis az inaktív foglalkoztatási időszakban is fennáll, a tagság pedig feljogosít a közösségi alaphoz szociális

A hátrányos helyzetűek társadalmi felzárkózásának feladatkörében olyan operatív többletlehetőségeink nyílnak meg a foglalkoztatási szövetkezeti formával, amellyel a komplexitást tekintve jelenleg egyetlen állami intézmény vagy társadal-

megjelenése a munkaerejüket szervező és fejlesztő új szövetkezeti szervezeti formában hatékony alternatívát jelenthet az állami foglalkoztatási szervezet tevékenysége mellett. Rugalmas felépítésük révén alkalmasak több százezer hátrányos helyzetű munkavállaló folyamatos munkaerőpiaci kapcsolódását fenntartani, amíg az állami szervezetrendszer hatásköre kimerül a kapcsolat létrehozásában.

A foglalkoztatási szövetkezetek jogrendbe illesztését követően a foglalkoztatást ösztönző kedvezmények biztosíthatják a foglalkoztatási költségek visszafogásának lehetőségét. Ez érdekeltséget teremt a hátrányos helyzetűek alkalmazásában, megnyitva az utat számukra a tartós munkaerőpiaci integrálódás és a társadalmi felzárkózás irányába. Foglalkoztatásukat ösztönző intézkedésekkel a szociális ellátást biztosító állami és önkormányzati költségvetési előirányzatokat a gazdaságban megképződő forrásokkal válthatjuk ki.

Az új típusú szövetkezet a hátrányos helyzetű roma és nem roma társadalmi csoportok munkaerőpiaci felzárkózásának zászlóvivőjeként a munka világának változékonyságából következő bizonytalanságokat a kockázatok államosítása irányából a piaci megoldások lehetősége felé tereli.

A foglalkoztatási szövetkezetek a hátrányos helyzetűek tömegei számára jelenthetnek hidat a munka világába, ezért a törvényjavaslat elfogadása és a hatálybalépése után az országos önkormányzat a részvételével megalakuló foglalkoztatási szövetkezeten keresztül is aktív partnere lesz a kormánynak a társadalmi problémák kezelésében a továbbiakban is.

Köszönöm a figyelmet.

A FOGLALKOZTATÁSI SZÖVETKEZET

A foglalkoztatási szövetkezet olyan szociális szövetkezet, amelynek legalább 500 természetes személy és legalább egy országos nemzetiségi önkormányzat a tagja.

A foglalkoztatási szövetkezet a hátrányos helyzetben lévő tagjai számára a munkafeltételek megteremtését elsősorban munkaerő-kölcsönzés, valamint munkaközvetítő tevékenység útján valósítja meg, amelyre a munkaerő-kölcsönzésre, a közhasznú kölcsönzőre vonatkozó, valamint a magán-munkaközvetítői tevékenység folytatásának feltételeit szabályozó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a saját tagjai tekintetében munkaerő-kölcsönzési tevékenységet láthat el.

A szabályozás célja olyan új típusú szövetkezet létrehozása, melynek célja, hogy a társadalom periferiájára sodródott tagjai számára a munka világába történő visszavezetéssel biztosítsa a lét és önfenntartást. További cél, hogy a szövetkezet továbblépést tudjon biztosítani a közfoglalkoztatási programokban foglalkoztatottak és mindazok számára, akik kirekedtek a munkaerőpiacról és tenni akarnak önmagukért.

Olyan szabályozási környezet kialakítása a cél, amely biztosítja, hogy gyorsan és olcsón lehessen létrehozni szövetkezetet. Biztosítja továbbá, hogy hazai és uniós forrásokból gyors, egyszerű és hatékony támogatással az új és már működő szociális szövetkezetek megerősödjenek, megeremthessék fenntartható működtetésük feltételeit.

és képzési támogatások igénybevétele. Ez pedig lehetővé teszi – a célcsoport esetében oly gyakorta tapasztalt – krízishelyzetek azonnali kezelését. A hátrányos helyzetűek munkaerőpiaci integrálása és a szövetkezeti közösségi alap bekapcsolása a krízishelyzetek kezelésébe az állami és önkormányzati jövedelem pótló támogatások, segélyek felhasználását mérsékelheti.

mi partner sem rendelkezik. A foglalkoztatási szövetkezet gazdálkodási eredménye a munkaerőpiaci felzárkózásból következik. A tagi jogviszonyból eredő szolidaritási közösség természetes velejárója pedig a szociális problémákra vonatkozó érzékenység készsége és kezelési képessége. A hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiaci

**Össz-kormányzati képviselettel,
tizenkét államtitkár részvételével
2012. március 29-én,
Budapesten megalakult az Emberi Jogi Munkacsoport,
melynek elnöke *Balog Zoltán*,
társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár.**

A Kormány 1039/2012 (II. 22.) határozatában rendelkezett az Emberi Jogi Munkacsoport életre hívásáról, melynek fő feladata, hogy figyelemmel kísérje az emberi jogok érvényesülését Magyarországon, konzultációt folytasson ennek érdekében civil szervezetekkel, érdekképviselői és szakmai szervezetekkel, valamint alkotmányos szervekkel, emellett pedig elősegítse az emberi jogok magyarországi érvényesülésével kapcsolatos szakmai kommunikációt.

Kiemelt fontosságú célja, hogy figyelemmel kísérje az ENSZ Emberi Jogi Tanács Egyetemes Időszakos Felülvizsgálat (UPR) Munkacsoportjának 11. ülésén (2011 májusában) Magyarország vonatkozásában tett, és általa részben vagy egészben elfogadott ajánlások végrehajtását. Továbbá feladata az is, hogy javaslatokat tegyen a Kormány részére a jogalkotás és jogalkalmazás vonatkozásában, biztosítandó az emberi jogok maradéktalan érvényesülését Magyarországon.

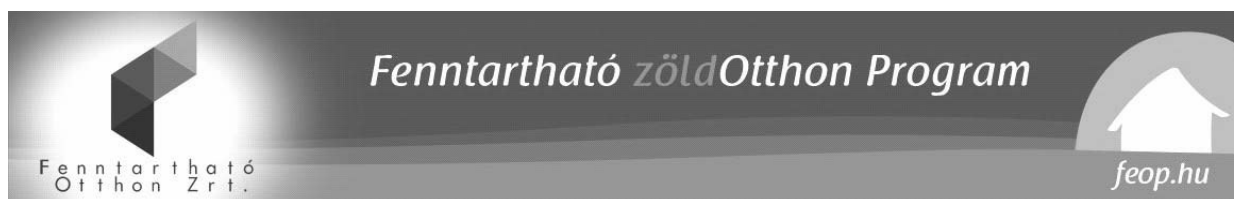
A Munkacsoport tárcaközi szervként működik, tagjai a minisztériumok emberi jogi tekintetben hangsúlyos területet képviselő államtitkárai: így a belügyi, a honvédelmi, az egyházi- és nemzetiségi ügyek, az igazságügyi, a kormányzati kommunikációs, a társadalmi felzárkózási, a külügyi, az uniós ügyi, a foglalkoztatáspolitikai, a szociális, család- és ifjúságügyi, továbbá az egészségügyi és az oktatási államtitkárok vesznek részt az üléseken kormányzati részről.

A Munkacsoport első ülésén arról határozott, hogy megalakítja az Emberi Jogi Kerekasztalt, amelynek célja, hogy a munkacsoport konzultációt folytathasson az emberi jogok magyarországi érvényesülését vizsgáló civil szervezetekkel, érdekképviselői és szakmai szervezetekkel, továbbá ajánlásokat fogalmazzon meg a munkacsoport tevékenységével, feladataival összefüggésben. Tagjai többek között a civilszervezetek delegáltjai lesznek, így képviseltethetik magukat többek között a nemzetiségek, a nők, a gyermekjogok szakértői, az idősek, a fogyatékkal élők jogaival foglalkozók és a klasszikus szabadságjogok érvényesülésével foglalkozó szervezetek. A Kerekasztal tagjai között helyet kapnak – a munkacsoport tagjai mellett – az alapvető jogok biztosa, az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnöke, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságának elnöke, valamint az elnök által részvételre és véleményalkotásra felkért alkotmányos és civil szervezetek képviselői. A civil tagok kiválasztására pályázatot írnak ki.

A Munkacsoport negyedévente legalább egy alkalommal tartja meg majd üléseit.

Budapest, 2012. március 29.

Sajtóiroda
Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság
Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium

ELINDULT A FENNTARTHATÓ ZÖLDOTTHON PROGRAM

Akár a rezsiköltség felét is megspórolhatják a háztartásokban

Napjainkban az energiaárak a világgazdasági környezet gyors változása és a népesség növekvő energiaigénye miatt rohamos növekedésnek indultak, amely leginkább a háztartások jövedelmét terhelte meg. Az Európai Bizottság és az Energiaklub felmérései szerint, Magyarországon a lakosság bevételeinek átlagosan 17-20 százalékát fordítja energiakiadásokra, az energiaszegényebb háztartások pedig tíz év alatt újra kifizetik az ingatlan vételárát az elpazarolt energia megfizetésével. A háztartások jelentős hányadának ez azonban túl megterhelő és emiatt sokan az otthonuk eladása, vagy a fűtés kikapcsolása mellett döntenek. A Fenntartható zöldOtthon Program (FeOP) azonban egy olyan megoldást kínál, amivel ügyfeleik a háztartási energiakiadások akár felét is megspórolhatják.

A Programot a tavaly alakult Fenntartható Otthon Zrt. hívta életre, melynek alapítói több évtizedes szakmai hátterüknek köszönhetően kiváló szakértelemmel koordinálják és biztosítják a program működését és folyamatos fejlődését. „A FeOP célja a lakóingatlanok energiatakarékosá alakítása és ez által gazdaságosabb és komfortosabb otthonok teremtése” – jelentette ki **Bacsárszki Pál**, a cég elnöke.

A FeOP végigkísérve az energetikai korszerűsítés folyamatát, teljes körű ügyintézészt nyújt az ügyfelei számára az ingatlan felmérésében, a beruházás megtervezésében és kivitelezésében, valamint az anyagi fedezet előteremtésében. Annak érdekében, hogy ügyfeleik válláról minden terhet levegyenek, a korszerűsítés folyamán elég csak egy munkatárssal kapcsolatot tartani, aki felügyeli és biztosítja a projekt zökkenőmentes lebonyolítását. A korszerűsítés folyamata a minőségbiztosítás elvein alapul. A Fenntartható Otthon Zrt. partnerei csak minősített vállalkozók lehetnek, valamint kizárólag minősített beszállítókkal dolgoznak. Éppen ezért a Zrt. három év garanciát vállal a beruházásra.

A FeOP további célja a munkahelyteremtés, elsősorban az építőiparban. Ezen cél elérése érdekében stra-

tégiai partnerségi kapcsolatokat keres mind az állami, mind pedig a civil szférában.

A Fenntartható Otthon Zrt. stratégiai partneri megállapodást kötött már a Türr István Képző és Kutató Intézettel, valamint az Országos Roma Önkormányzattal. A FeOP a két szervezet együttműködésével a munkahelyteremtés egyik elengedhetetlen elemét, a romaintegrációt is segíteni kívánja. „Meggyőződésünk, hogy – a Program keretében – megfelelő tudással és munkalehetőséggel a romaintegrációt nagymértékben elő tudjuk segíteni” – mondta Bacsárszki Pál.

A Fenntartható Otthon Zrt.

A Fenntartható Otthon Zrt.-t két társaság alapította 2011-ben, budapesti központtal. Az egyik társaság a Magyar Építőipar Nonprofit Kft., amely 2001 óta az építőiparban működő kis- és középvállalkozások fejlesztését és építőipari klaszterbe való szervezését koordinálja. A társaság másik tagja a Zöld Mentor Kft., amely olyan szakemberekből áll, akik a piacszerzés és értékesítés területén jelentős eredményeket értek el az utóbbi években. A társaság által életre hívott Fenntartható zöldOtthon Program irányítása, ellenőrzése és fejlesztése ily módon biztos háttérrel működik. A társaság alapvető céljai közé tartozik a hazai építőipar fellendítése és fejlesztése, az otthonteremtés támogatása a globális trendeknek megfelelő energiahasznosítással, ökoszemlélettel és a hazai piac előtérbe helyezésével. A vállalat innovációs törekvései az építőipar területén azt az általános követelményt szolgálják, hogy az iparág működése tiszta, átlátható és hatékony legyen. A társaság emellett azon dolgozik, hogy elősegítse a kis- és középvállalkozások fejlődését, a munkahelyteremtést valamint a felzárkóztatást, stratégiai partnerkapcsolatban az Országos Roma Önkormányzattal és a Türr István Képző és Kutató Intézettel.

További információért látogasson el weboldalunkra: www.feop.hu

Közös pályázatok – Roma fiatalok felsőoktatási integrációja

Együttműködési megállapodást írt alá az Országos Roma Önkormányzat és a Nyíregyházi Főiskola március 21-én.

A Felek együttesen vállalják, hogy közös pályázatokkal segítik a Magyarország Kormánya és az Országos Roma Önkormányzat között létrejött Keretmegállapodásba foglalt vállalások és célok megvalósítását, így különösen kölcsönösen együttműködnek az Új Széchenyi Terv keretében a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretei közt kiírt pályázatokon történő közös indulással. Céljaikat érvényesítik a nemzetiségi tanulók nevelésének és oktatásának segítése, valamint speciális mentori, koordinátori és tanácsadói, valamint tréning szolgáltatások fejlesztése a felsőoktatási intézmények és a civil szféra partnerségében területeken.

Dr. Jánosi Zoltán a Nyíregyházi Főiskola rektora úgy fogalmazott: „az úttörő jellegű megállapodás lényegében egy 15 éve tartó folyamat eredménye, amelynek során a roma fiatalok folyamatos beintegrálása zajlik a Főiskola oktatási rendszerébe.” A megállapodás országos viszonylatban is komoly előrelépést jelent az esélyegyenlőség és integráció megerősítésében az oktatás területén. Az együttműködés alapvető célja, hogy olyan lehetőséget biztosítson, amely elősegíti a régió roma és szociálisan hátrányos helyzetű lakosságának a felsőoktatásba való bevonását és képzését – mondta a rektor.

A 2010. május 20-án aláírt keretmegállapodás szentesítése történik mostani megállapodás aláírásával, amely célként fogalmazta meg tízezer érettségizett valamint ötezer diplomás roma diák pályára állítását – hangsúlyozta **Farkas Flórián**, az Országos Roma Önkormányzat elnöke.

Összefogásra van szükség a romák felzárkóztatásához

Az egyház, az önkormányzatok, a kormányzat összefogására és az emberek aktív részvételére közösen van szükség a romák felzárkóztatásához

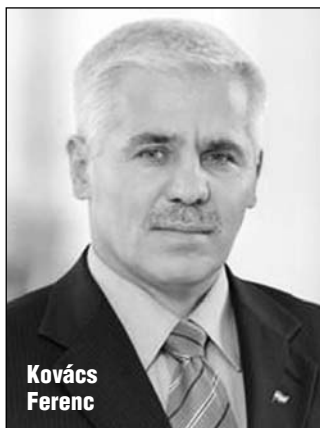
Balog Zoltán, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár Nyíregyházán, a többségében romák lakta Huszár-telepre látogatott. A látogatás során az államtitkár elmondta: a helyszínen ki-

bontakozóban van egy olyan programsorozat, amely nemcsak a Huszár-telepen élőkön, hanem a hátrányos helyzetű embereken – romákon és nem romákon is – együtt próbál segíteni. Az egyház, az önkormányzatok, a kormányzat

összefogására és az emberek aktív részvételére közösen van szükség a romák felzárkóztatásához – hangsúlyozta Balog Zoltán.

Nyíregyházán a romák integrációja kapcsán már elindult egy nagyon komoly szakmai munka az egyház, a város önkormányzata és a kormányzat részvételével, de a jó eredmény eléréséhez szükség van az emberek aktív együttműködésére is – emelte ki Balog Zoltán. Mint mondta, a Huszár-telepen működő általános iskola átvételével egy olyan integrációs program kezdődött el a görög-katolikus egyház közreműködésével, amelyhez a kormányzat a szükséges anyagi források biztosításával, illetve a romák felzárkóztatását szolgáló módszertani központ, a Türr István Képző- és Kutató Intézet (TKKI) helyi szervezetének megalakításával járul hozzá. A lakhatási, az egészségügyi, állapotjavító, az oktatási és foglalkoztatási programokat össze kell hangolnia az intézetnek – emelte ki a TKKI feladatairól szólva.

Tájékoztatott, hogy országos szinten a Huszár-telephez hasonló roma-

Kovács Ferenc

telepek komplex programjára hazai forrásból 400 millió, míg európai uniós forrásból 4,7 milliárd forint áll rendelkezésre, amely az integrációs, egészségügyi programok mellett a hátrányos helyzetű, önmaguk sorsának javításáért tenni akaró emberek képzését is szolgálja.

Kovács Ferenc, Nyíregyháza polgármestere (Fidesz-KDNP) tájékoztatót arról, hogy a Huszár-telep rehabilitációjára 480 millió forintot fordítottak, ebből az összegből az szociális bérlakások korszerűsítése valósul meg, illetve a telepen élők számára mintegy 100 millió forintból képzési, oktatási programot indítanak.

Kocsis Fülöp, a Hajdúdorogi Egyházmegye püspöke kiemelte a görög katolikus egyház segítségnyújtó szerepét a nevelésben, fontos, hogy olyan társadalmi réteget neveljenek, amely akar és tud is cselekedni. Mint mondta, az egyházmegye előző év szeptemberében átvette a Huszár-telepi iskolát az önkormányzattól, illetve ősztől az óvoda is az egyház fenntartásába kerül majd.

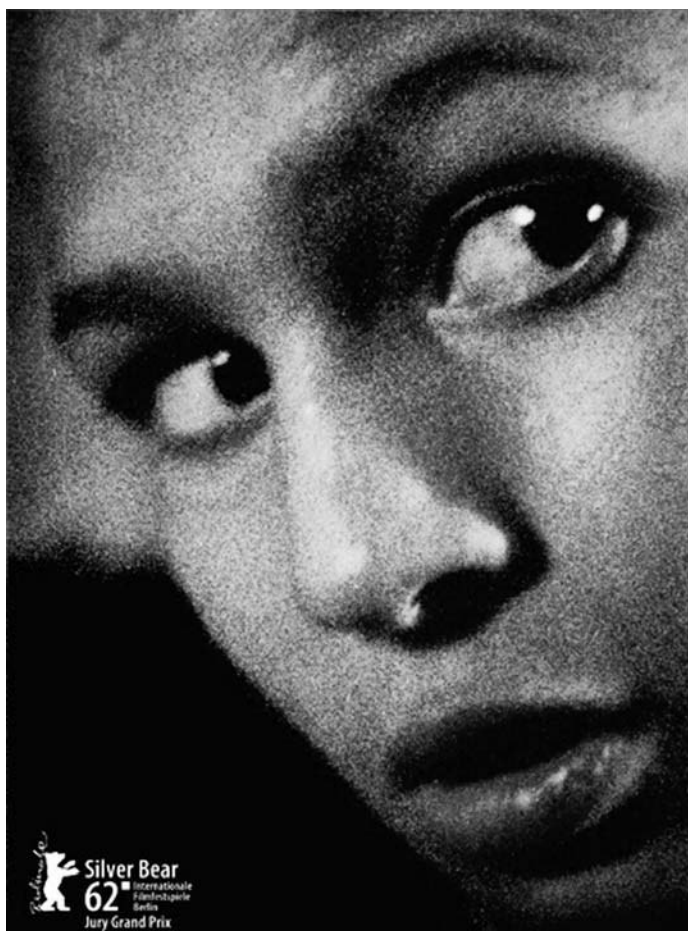
A média szerepe az esélyegyenlőség megteremtésében

A romák ábrázolása a médiában Finnországban és Magyarországon című szemináriumra március 27-én került sor, a budapesti Kesztyűgyár Közösségi Házban.

A szeminárium témája és célja a romák médiabeli ábrázolása volt. A rendezvény egyik hangsúlyos témája volt a média szerepe az esélyegyenlőség megteremtésében Finn-

országban és Magyarországon. A szemináriumon nemcsak a többségi média romákról alkotott képét vizsgálták meg, hanem azt is, hogy a kisebbségi média milyen önképet közvetít a többségi társadalom felé. A finn, illetve magyar szakértők előadásaink és gyakorlati példáin keresztül azokat a média területéhez tartozó modelleket keresték, amelyek a romákról kialakított – előítéletekkel és sok esetben negatív sztereotípiákkal terhelt – képet megváltoztatják. A rendezvény célja, hogy a romák médiabeli helyzetét, e társadalmi csoportról kialakult negatív sztereotípiákat szabadon és tabuk nélkül megvizsgálja, teret nyitva az új értelmezési lehetőségek számára.

A Budapest Film és az Inforg–M&M Film szeretettel meghívja Önt és kedves partnerét
Fliegau Bence

CSAK A SZÉL

című

Ezüst Medve díjas filmjének diszbemutatójára,
melyet 2012. április 4–én, 20 órakor tartunk
az Uránia Nemzeti Filmszínházban.

A helyfoglalás érkezési sorrendben történik.
Kérjük, részvételi szándékát jelezze március 30–ig a
premier@budapestfilm.hu email címen.

 Silver Bear 62 International Film Festival Berlin Jury Grand Prix

ROMENGO – KÉTHÁNÉ

Lakatos Mónika, Rostás Mazsi és Lakatos Guszti, azaz a **Romengo Együttes** alapító tagjai a nagyecsed oláh-cigány zenét anyanyelvükkel együtt sajátították el. Ennek a hagyománynak az ápolását és továbbadását a kezdetektől fogva feladatuknak tekintik. A később csatlakozott Kovács Misi, Novák Csabi, valamint barátjuk, Dresch Mihály, az együttes vendégzenésze magukkal hozták a saját muzsikájukat; ezáltal fedezhető föl dalaikban a magyar népzene és a jazz egy-egy motívuma is. Ez az oláh-cigány hagyomány köré épülő zenei ötvözet határozza meg a Romengo saját arculatát. Első albumuk címét is ennek jegyében választották: Kétháné – Együtt.

Lakatos Mónika – ének; **Rostás Mihály Mazsi** – ének, gitár, tambura; **Lakatos János Guszti** – kanna, kanál, szájbőgő; **Kovács Mihály** – hegedű; **Novák Csaba** – nagybőgő. Vendég: **Dresch Mihály** – fűvös hangszerek.

Megrendelhető: libri.hu

AZ ÉV HŐSNŐJE

Varga Erika, a Romani Design alapítója, ötvös és divattervező nyerte idén az „Az év hősnője” díjat a Glamour Women of the Year gálán.

A Glamour magazin hat kategóriában osztott díjakat a budapesti rendezvényen: a legjobb divattervezőt, modellt, színésznőt, énekesnőt, műsorvezetőt és az olvasók által a legsármósabbnak ítélt férfit jutalmazták. „Az év hősnője” díj az egyetlen olyan elismerés, amelyről nem az olvasók, hanem a szerkesztőség dönt.

„Nagyra becsüljük azt az áldozatos munkát, amellyel Erika a roma viseleti kultúra hagyományait kívánja népszerűsíteni. Úgy gondoljuk, hogy Erika társadalmi elkötelezettsége és az elmúlt években nyújtott áldozatos munkája méltán teszi őt „Az Év Hősnőjévé” – fogalmazott a díjátadón a GLAMOUR főszerkesztője, **Maróy Krisztina**.

Varga Erika a díj átvételekor mondta: „Nagyon örülök ennek az elismerésnek, és őszintén bízom abban, hogy a díj által egyre több fiatal, modern nőhöz jutnak el a Romani Design ruhái, és rajtuk keresztül az üzenet is, amelyet hordoznak.”

A Romani Design különleges, egyedi értéket képvisel, megfelel a mai kor modern elvárásainak, ugyanakkor tovább élte a roma kultúra tradícióit, sokszínűségét. Célja a roma viseleti kultúrában fennmaradt tradíciók felelevenítése és megőrzése széles közönséget megszólító produktumok, igényes, minőségi, divattermékek, alkotások bemutatásával. A Romani Design újszerű, mert a romák kultúráján alapuló, azt kiszolgálni akaró ruhák, kiegészítők, ékszerek, kézműves termékek nem készültek mind ezidáig Magyarországon. A Romani Design tradicionális roma öltözékek és kiegészítők, valamint azok motívumainak felhasználásával, a XXI. század igényeinek megfelelő divatos dizájn termékeket tervezés és állít elő.

További információ: www.romanidesign.hu

MEGHÍVÓ

NAGY TISZTELETTEL ÉS ÖRÖMMEL HÍVJUK MEG ÖNT
A "BESZÉLŐ PALETTÁK" CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA, MELYET A
ROMA KULTÚRA NAPJA ÉS A NEMZETKÖZI ROMA NAPHOZ KAPCSOLÓDVA
2012. ÁPRILIS 3-ÁN, 10 ÓRAKOR TARTUNK.

KÖSZÖNTÖT MOND: BALOG ZOLTÁN, TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: SZENTANDRÁSSY ISTVÁN, KOSSUTH-DÍJAS FESTŐMŰVÉS

KÖZREMŰKÖDIK: KATHY-HORVÁTH LAJOS, ÉRDEMES MŰVÉS (HEGEDŰ)
NYÁRI OSZKÁR, SZÍN-MŰVÉS (VERS)

A TÁRLAT RENDHAGYÓ HELYSZÍNEN, A KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁGÁN TEKINTHETŐ MEG
(1054 BUDAPEST, BÁTHORY UTCA 10. IV. EMELET).

Részvételi szándékát kérjük 2012. március 29-ig jelezze a
beszelo.palettak@gmail.com címre!

A KIÁLLÍTÁS TÖRZSANYAGA A FŐVÁROSI ROMA OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS KÖZPONT GYŰJTEMÉNYÉBŐL SZÁRMAZIK.

A könyvek szeretete

Amikor olvasunk egy könyvet, újra láthatjuk a szülőfalunkat körülölelő tájakat, ismeretlen emberek bőrébe bújhatunk, izgulhatunk a hőséért, mi is megvívhatunk az el-lenséggel.

Ön is szeret olvasni? Az alábbi könyvek számos témát érintenek. Kultúrák találko-zása ez, legyen szó zenéről, hagyományról, meséről...

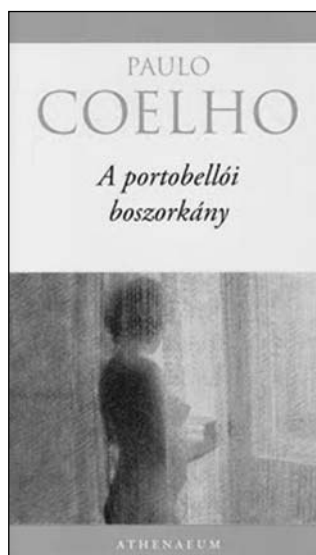
Cigány kártyajóslás

Fedezzük fel a jövőd-
mondás rejtelseit, amit a
cigányok, az igazi jövőd-
mondók nemzedékről nem-
zedékre örökítettek! Vessük
ki sorsunkat ezekkel a sze-
met gyönyörködtető, termé-
szeti ihletésű kártyalapokkal,
és bízzuk magunkat a cigány
látók útmutatásaira és taná-
csaira! Tanuljuk meg a kü-
lönöző kivetési módokat:
az önfelfedezés útján elin-
dító, egyszerű, egy lapos jós-
lástól a szövevényes össz-

képet adó kivetésig, amely mind a 36 lap felhasználásával
mondja meg a jövődöt.

A portobellói boszorkány

Athena, eredeti nevén
Sherine Khalil, egy erdélyi
cigányasszony szerelem-
gyereke, akit az árvaházból
egy tehetsős és befolyásos
libanoni házaspár fogad
örökbe három hónapos ko-
rában. Hamar kiderül, hogy
különleges képességekkel
van megáldva: jelenéseket él
át, nagy történelmi, politikai
eseményeket lát előre. For-
dulatos, élményekben és
meglepetésekben gazdag
életútja során a legkülönbö-
zőbb helyszínekre, munka-
helyekre és emberi kapcsola-
tokba kerül. A tánc, a miszti-
ka, a tanítva tanulás titokza-

tos ösvényein jut mind közelebb a teljességhez. Pályáját a
pusztítás és az építés örök körforgása kíséri, s végül halála is
éppoly rejtélyes, mint az egész élete. Az olvasó, ha elkíséri
útján, maga is befogadhatja Athena üzenetét: törj ki a magad
teremtette valóságból!

A portobellói boszorkány szerzője **Paulo Coelho**.

Könnyező fák

A kötet először gyűjti
egybe magyar írók cigány-
ságról szóló novelláit. A tör-
ténetek többnyire vidámak
és gyászosak, szellemesek és
izgalmasak, de leginkább
igazak és emberiek; megje-
lenítik az évszázadok óta
velünk élő cigányság karak-
terét, meglevenítik változa-
tos életformáit, megfogal-
mazzák a magyar ember
hozzájuk fűződő viszonyát.

Kedves Olvasónk!

*Bizonyára Ön is olvasott már olyan könyvet, amely
maradandó élményt jelentett az Ön számára. Ha sze-
retné másoknak is ajánlani, szívesen várjuk levelét.
Ossza meg gondolatait, érzéseit, azt, hogy milyen em-
lékek jutottak az eszébe a könyv olvasása közben. Írja
le, miért ajánlja a könyvet másoknak is.*

Várjuk levelét szerkesztőségünk címére!

Tett-e még a gondolat?

Reggel háromnegyed nyolckor a Kossuth téri metrócsarnok előtt, a lépcsőn ült egy negyvenes, testes, nagyon sötét bőrű cigány férfi. Előtte pénzgűjtésre kitarva a hegedűtök, ölében a hangszer. Másféle volt, mint a kolduló zenészek. Vasalt, fehér ing, sötét nadrág, fényes bőrcipő, s mintha lakodalmon vagy más úri murin játszott volna: a szeme alja puffadt. Épp nekiveselkedett. Szemközt a parlamenttel, mellette a kereskedelmi és iparkamara székháza, körülötte a szokott forgalom; a zsebében lapuló mobiltelefon rezgését érezhette, nehézkesen kotorta elő, pattintotta ki – ne állj meg, ne bámulj!, mondom magamnak; hiába –, még láttam, ahogy megdöbben vagy megrémül, ahogy egyszeriben felébred, ráébred, hol van, miben. Másfél órával később mentem arra; nem volt ott.

A könyv szerzője **Levendel Júlia**.

Színekben oldott életek

A női festők világa a cigány képzőművészetben belül is különleges és valóságosan tematizált egységet képez. Visszavezethető ez a nőknek a cigány közösségekben elfoglalt helyére és az abban vállalt, véghezvitt és megélt szerepére is. Napjainkra – azaz 20 évvel a rendszerváltást követően – korábban nem tapasztalt mértéket öltött a magyar társadalom jelentős részének nyílt cigányellenessége. A cigányság kulturális, művészi teljesítményeibe, és az ezek mögött meghúzódó tradicionális normákba betekintést nyújtó kötet az értékek bemutatásához szeretne hozzájárulni: közvetítőként közreműködni abban, hogy a cigányokról való beszéd mód pozitív megváltoztatásában a művészet beváltsa fontos misszióját.

A könyv szerzője **Medgyesi Gabriella, Garancsi Györgyi**.

Együtt élő népek – eltérő értékrendek

A kötet **Andrásfaly Bertalan** társadalomnéprajzi és történeti néprajzi munkáiból nyújt válogatást. Írásai elsősorban Észak-Baranyáról, Nyugat-Tolnáról és a Buda-vidékről szólnak, ahol magyarok, németek, cigányok, szerbek élnek együtt évszázadok óta. A szerző minden korábbi szakmunkánál alaposabban és részletesebben írja le gazdálkodásuk történetét, életmódjuk XVIII–XIX. századi átalakulását.

Bemutatja a néprajzi csoportok és tájak szerveződésének folyamatait és fordulópontjait, a táji munkamegosztás rendszerét, a piaci feltételekhez igazodó parasztság társadalmi és gazdasági modelljeit, valamint az egyes népcsoportok egymástól eltérő értékrendjének sajátosságait.

Jaj! Muró dád! Jaj! Muri déj!

A történetet nők mesélik, egymáson átszűrve mégis érthetően, idősikok között ugrálva, ám átláthatóan. Egyikük Balkó Mária Stefánia Rozália, a sokat meg- és átélt idős cigányasszony, a másik egy újságíró, aki feladatául kapja az interjút, melyről nem is sejti, hogy új lapot fog nyitni az életében. A cigányasszony kálváriáját közreadó újságíró útkeresése mintegy kere-tül szolgál az elbeszélésnek, miközben Stefánia viszontagságai között bolyongunk. Az 1930-as évek nyomott feudális atmoszférájában ismerhetjük meg a Balaton partján letelepedő Balkó cigány-családot, a dád, a dej és a három

lány, a prostituáltként ismert Ilon, a kiskorú Gyöngyi és húga, az eseményeket narrátorként mesélő Stefánia minden-napjait. A hol szomorú, elkésérítő vagy már kiábrándító epi-zódokat nevetető motívumok váltják, hű képet festve a tár-sadalom perifériájára szorult, megmaradásért küzdő roma familiáról. Békeidőben járunk, mégis észrevétlenül közele-dik az elkerülhetetlen: a világ kifordul magából! 1944 no-venberében érkezik el a családért a Devla, aki könyörtelenül sodorja őket a lágerbe, ahonnan már nincs visszaút, egyedül a kis Stefániának marad még megélhető sorsa.

A könyv szerzője **Csomós Róbert**.

A cigány nyelv modern nyelvvé válásának lehetőségei (2. rész)

Tanulmányom több szempontból is normaszegő, mivel megpróbál szakítani a nyelvtudomány néhány hagyományával. Szándékom, hogy a hazai romológiai-nyelvészeti kutatásokat és a kialakult diskurzust egy tágabb, európai kontextusba helyezzem, s így próbáljam meg kijelölni a jövő feladatait.

Lényeges különbség azonban, hogy a pidzin-kreol nyelvek kialakulása spontán módon történt, míg a paranyelvek szándékos, tudatos

beszélt különböző idiómák összessége (a beás nyelv nem tartozik ebbe a kategóriába!), ezt a cigányság a magáénak érzi, a mindennapokban kommunikációs eszközként szolgál, és az identitásuk alapját képezi.

A magyarországi romani (cigány) nyelv Boretzky definíciójával élve a konzervatív romanihoz tartozik, nem paranyelv, világosan felfedezhető rajta az indiai eredet, mind a lexémák, mind a grammatika szintjén. Erős nyelvi interferenciák érték az örmény, iráni, szerb, bolgár, újjögörög, román, északalbán dialektusok, magyar és egyéb

Az újind nyelvekkel való rokonságot bizonyítja a főnévragozás rendszere, világosan felfedezhető a szótő és az esetrag, ez a szabályosság arra mutat, hogy flektáló jelenségek mellett agglutináló vonások is megjelennek a romaniban.

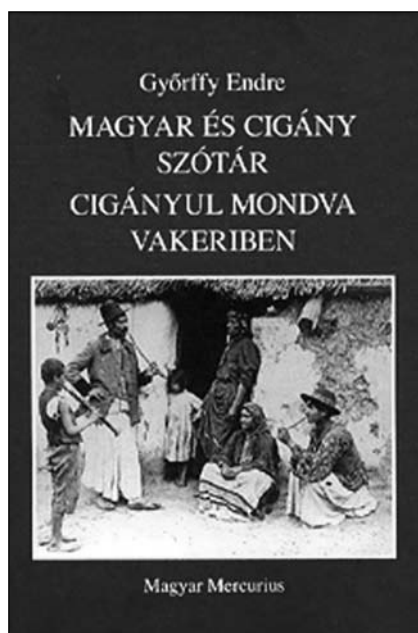
Me sim kaj muri dej.
(Anyámnál vagyok.)

Jellegzetes, hogy a cigány nyelvű beszélők a hol? és hová? kérdésekre a magyarban sem ismernek árnyalt választ.

A magyar nyelvű mondatra gyakran ilyen válasz születik: Hová még? Anyámnál megyek. Ez az anyanyelv hatása a cigány beszélőkre, ami természetes és érthető jelenség kétnyelvű társadalmakban.

A hazai romani nyelvet beszélő közösségeket oláh cigánynak nevezzük az erős román interferencia miatt: trubul „kell”, glinda „tükör”, meselya/mesela „asztal”, stb. A többi balkáni nyelv szintén szerepel az átadó nyelvek között.

A hazai oláh cigány dialektusok közül sokáig a cigány elit által leggyakrabban használt ún. lovári dialektusnak volt primátusa. Azt állítják egyes cigány értelmiségiek, hogy e dialektusnak van reális esélye elérni a köznyelvi státuszt. Ma már óvatosabban fogalmazunk, azt gondoljuk, hogy az oláh cigány dialektusok köréből a lovári (lókupecek nyelve) az egyik választható megoldás, de a többi dialektus is ezzel egyenértékű és a nyelvvizsgán használható. Így jobban érvényesül a dialektusok egyenrangúsága, s esély van

tevékenység által jöttek létre. A roma csoportok számára ez a struktúra az elkülönülést, a többségtől való nyelvi elkülönülést jelentette. Boretzky arra a megállapításra jut, hogy a paranyelvek nem tartoznak a kreolok közé.

A magyarországi helyzet

A hazánkban élő romák/cigányok által beszélt nyelvet romaninak nevezzük, mivel ez a cigány (rom) nép által

nyelvek köréből.

Lexikális hatások

A szókincs indiai eredetű például az agor „vége valaminek”, shil „hideg, phral „fiútestvér, phenel „mond”, jekh „egy”, sherand „párna” stb.

Iráni eredetű szó a nyelvben például bezex „bűn”, bibi „nagynéni”, shaj -hat, -het, tud.

Örmény hatásokat mutat a bokolyi „pogácsa”, thagar „király”.

Balkáni nyelvszövetség hatása

1. A főnévi igenevek hiánya (mint pl. az újjögörögben), *me zhanav te sovav* (tudok aludni, szó szerinti fordításban: tudok, hogy alszom. A konjunktívus segít a főnévi igeneves körülírások nyelvi szerkesztésében. *Me kamav te zhav.* (Én akarok, hogy megyek, értelme: akarok menni.)
2. A hol? és hová? kérdésre adható választ nem rejt különbséget. *Kaj zhas?* (Hová még?) *Me zhav andej shkola.* (Iskolába megyek.) *Me sim andej shkola.* (Iskolában vagyok.) *Kaj nashes?* (Hová szaladsz?) *Nashav kaj muri dej.* (Anyámhoz szaladok.) *Kaj san akanak?* (Hol vagy most?)

rá, hogy értékes nyelvi megoldások, amelyek az egyéb dialektusokban megvannak (cerhári, csurári, máshári, kelderáshi, stb.) részét képezik az összefoglaló néven romaninak nevezett nyelvnek. A romani szó a cigány nyelvben nőnemű végződéssel ellátott melléknév, jelentése: „cigány”.

Ne fogadjunk el tehát az indiai nyelvekből átvett szavakat, mert túlságosan messze esnek a jelenlegi romani dialektusoktól, sem kulturálisan, sem grammatikailag nem illeszkednek a hazai cigányság által beszélt dialektusokba.

Az utóbbi évtizedekben a cigány nyelv fejlesztését szorgalmazó értelmiségiek – a multikulturalizmus jegyében – részt kértek a politikai hatalomból. A nyelvi elit jelenti egyben a politikai arisztokrácia bástyáit is. A nyelvi tervezés folyamatában már ismert tény, hogy egy etnikum/nép/kisebbség által beszélt idiómák csupán kis mértékben különböznek egymástól. A formálódó új értelmiség ezek közül választ egyet, amely később a nemzeti nyelv alapja lesz.

A cigány nyelv iránti fokozott érdeklődés a magyar társadalom figyelmét lassan a cigányság által beszélt idiómákra irányította: a nyelvvel való foglalkozás, a viták a nyelv kihalása ellen hatnak. *Claude Hagége*, a neves francia tudós és nyelvész 2001-ben egy egész kötetet szentelt a nyelvhalál vizsgálatának, e sajnálatos jelenség társadalmi-tudományos okait elemezve. A nyelveket olyan élő fajoknak tekint *Hagége*, amelyek keletkeznek, fejlődnek és el is pusztulnak. A nyelvek szerinte az életnek és az emlékezésnek a tanúi. A parole eltűnése nem jelenti a nyelv halálát is, mert véleménye szerint a nyelvek halhatatlan fajok, hiszen tovább élnek egy-egy szóban, névben vagy hangzásban. A

nyelvek egyúttal örökségünk tükrői, mert bennük rejlik egy nép történelme.

Hagége a nyelvek pusztulását vagy romlását nem fatalista beletörődéssel veszi tudomásul. A szöveg másodlagos jelentéstartalmában

mindig ott bujkál a következő gondolat: a nyelv beszélőközössége felel elsősorban a nyelv haláláért, melyet elősegít/meggyorsít a beletörődés a többség által beszélt nyelv használatába.

Az egyik *Hagége* által is említett tényező nálunk tehát adott: össztársadalmi szinten „odafordulás” figyelhető meg a romani nyelv felé. Ellenben ez nem párosul a nyelvet beszélő közösség iránti pozitív irányulással vagy megkülönböztetett érdeklődéssel. A kodifikált nyelvi jogok és az azt megvalósító nyelvi tervezése státus- és korpuszszinten milyen irányt vesz. A sikeres nyelvi tervezéseket alapul véve és a megfelelő tanulságokat leszűrve, kitartó nyelvpolitikai együttműködésre van szükség, s így a korábban elképzelhetetlen valósággá válhat: a szisztematikus nyelvészeti munka eredményeképpen egy új, a modern élet kihívásainak is megfelelni tudó nyelvet láthatunk: a modern romanit.

Sztenderdizáció

A nyelvi tervezés időigényes és több problémát is felvető folyamat. Fontos, hogy a nyelv különböző és elismert intézményei kialakuljanak, ahol nyelvészek és tudósok közösen tevékenykedhetnek a nyelvet gyomlálva, ápolva. Egy konszenzuson alapuló, több ezer címszót tartalmazó értelmező kéziszótár és leíró grammatika megalkotása elengedhetetlen a továbbiakban. Feltétlenül szükséges, hogy a szótár alkotója(i), nyelvészeti végzettséggel is rendelkező, több idegen nyelven beszélő, elismert szakemberek legyenek.

Az 1980-as években vitákat generált, hogy a romani nyelv lejegyzésekor melyik helyesírási/átírási rendszert használjuk. *Réger Zita* a kifejtésen alapuló, magyar helyesírásnak megfelelő rendszert tartotta fontosnak. *Choli Daróczi József* és a köré csoportosuló cigány értelmiségiek ezzel szemben az angol alapú helyesírást érezték hangsúlyosabbnak. Közel másfél évtizednyi tapasztalat után kikristályosodott, hogy az angol alapú helyesírást használja a többség. Igényes versfordítások, drámák és novellák is jelentek meg ezen a nyelven. Többen adtak közre Biblia fordítást. Idáig részeredmények születtek, ezek viszont jelentősek. A szakmai-nyelvi vita nem várhat többé magára.

Lényeges szempont, hogy a nyelvek számára egy nagyon fontos „intézmény” máris adott: az Idegennyelvi Továbbképző Központban nyelvvizsgát lehet tenni cigány/romani nyelvből, alap-

közép- és felsőfokon; elkészült az írásbeli és szóbeli vizsgaanyag.

Ismerve a magyar lakosság egy részének motivációit, ami az idegen nyelvek el-sajátítását illeti, koránt sem meglepő, hogy a cigány nyelv a nyelvek, a nyelvek hierarchikus rendjében az előkelő 5. helyet foglalja el (holtversenyben az eszperantóval), megelőzve az olasz és az orosz nyelvet is. A vizsgáztatók között konszenzus született annak érdekében, hogy a nyelv demokratizmusát helyezték előtérbe. Minden hazai romani dialektust elfogadnak, s a nyelvújítás folyamatában a presztízsnyelvjárást jelentő lovárit egyéb nyelvjárások szókincséből gazdagítják, a modern élet megfelelő szavait, pedig a cigány nyelv hangzásához igazítják, s majd a beszélőközösség döntése lesz, hogy melyik szóalak válik nyelvévé ténnyé, s ezáltal a nemzeti nyelv alapjává. [...]

A vizsgarendszer, valamint a nyelv iránti fokozott érdeklődés miatt a többségi társadalom részéről szükségessé válik a nyelv célszerű tervezése, valamint a sztenderdizáció. E kérdések megválaszolását a mindennapokban felmerülő kifejezési nehézségek, a szavak „körülírásának” korszerűtlen volta sürgeti. A romani nyelvet beszélő közösségek, valamint a romanit, mint idegen nyelvet tanító pedagógusok számára is megkerülhetlenné vált a nyelv korszerű, nyelvészek által koordinált tervezése. Az ehhez a munkához szükséges szakemberek részint doktori védés előtt állnak, Ph. D. tanulmányaikat végzik. [...]

Hegyi Ildikó

Cigány Néprajzi Tanulmányok 12.
117-122.
Magyar Néprajzi Társaság (2003)

– vége –

A sasfiú meséje (3. rész)

Haza is értek. Az anyjuk, mikor meglátja, nyakába szökik a fiúnak. Megcsókolja, siratja. Ahogy vacsoráznak, már kilenc óra.

– Na, édesapám, jöjjen ki!

Kimenyen, persze ékezik a sas. Mikor megérkezett, úgy földhöz verte a királyt, hogy még a fiú is nyegett belé.

– Hű, édesapám! Minden este így földhöz vágta magát?

– Minden este, fiam.

– Na, nem baj. üljön maga a hátamra! – Letérdepelt a fiú, s úgy célba vette a sást, hogy mikor leesett, két méterre sülyyedett bé a földre. Akkor megragadta a fiú, s bevágta a pincébe. Ahány tollú, annyifelé repült. Akkor azt mondja neki az apja:

– Ó, fiam, be kár, amit tettél!

– Miért?

– Kár, hogy nem hagytál bár egy tollut. Lássuk, miféle országból való.

– Hallgasson ide, édesapám! Magát ez ne érdekelje. Meg tudta lőni? Menjen a szobájába és feküdjék le.

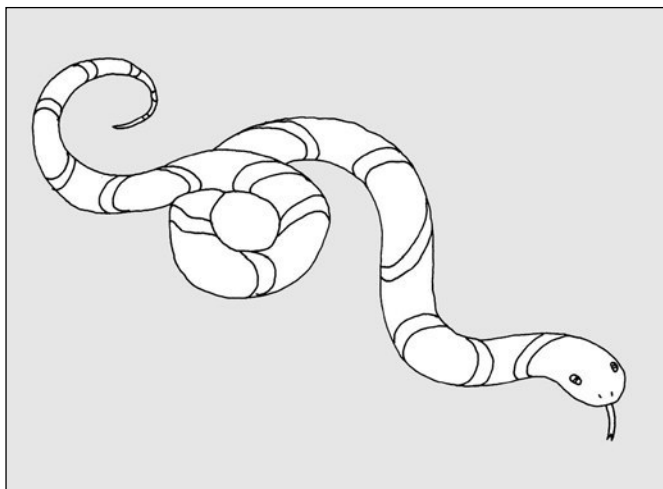
Be is ment az öreg a szobájába, s lefeküdt. A fiú is bement, lefeküdt. Alud reggelig. Reggel felébred a fiú, megissza a kávéját, kimegyen a kiskertbe. Ott sétál egyet. Addig mind sé tált, míg egyszer meglát egy gyémánt rókát. Mind megy a fiú utána: löje meg! S löje meg. De csak a nyomát lőtte meg a rókának. Csalta őt a róka anyyira, hogy bizony ment vagy negyven-ötven kilométert.

Hová csalta be? Egy erdőbe. A fiú magára maradt. Gondolkozik: „Ha nem talállok reá, visszafordulok.” Hát mit lát ott? Egy kis kápolnát. Megcsúdálta a fiú: „Hát édesapám nem mondta meg nekem, mit készített a saját erdejibe. Hogy mennék be, hogy lássam, mi van benne. Milyen kincs? Most meg nem tudok, mert nem adott egy kócsat.”

Mind törte a fejét, hogy jusson bé. Nagyon nagy vágya volt, hogy lássa: mi van ott. Odamegyen ő. Béteszi a

kardját a zárba: nem lehet. Béteszi akkor az egyikujját: nem lehet. Béteszi a másik ujját: nem lehet. A kicsi ujjá belétalált. Mikor kinyitotta a zárt, mintha mind lefelé ment volna. S mind lökték beljebb, beljebb. „Amit ad az Isten! Én lemenyek, s bár megnézem, hogy ott mi van.”

Veszi magát a fiú, s menyen lefelé a lépcsőkön. Biza mire leérkezett, este

kilenc óra volt. Mit lát ott a fiú? Egy szoba, abban ágy. Három tányér az asztalon, három tányér leves, benne három kanál. Egy kés. Köszön, de senki nem fogadja. „Jaj, Istenem! Az étel az asztalon. Leülök, s megeszem a részem. Hátha előkerülnek valahonnan!”

Egyszer mit gondol ő? „Hej, Istenem, amit ad az Isten! Én leülök, s megeszem. S ha előkerülnek, megfizetem.” Úgy is tesz. Leül, s megeszen egy tányér levest. Rágyújt a fiú, s cigarettázik. Nem jelentkezik senki. Megágyaz. „Amit ad az Isten! Én lefeszem. Aki jön, felébreszt.”

Lefekszik, elalszik. Persze ki terem ott: a sárkány doktornő a frájláival.

Azt mondja egyszer a frajicának:

– Most hogy ennék én egy kis fiatal májat!

– Nem eszel te abból semmit!

– Én? Én aztán igen, meglátod!

Előveszi akkor a sárkány doktornő a kardját, feni, feni. S a kard már ott volt a fiú nyakán. Mikor már kész volt, hogy vágja le a fiú nyakát, a Sas kardja úgy megüti a sárkány doktornőt,

hogy a nyavalya abba a helybe kiron totta.

– Na, mit mondtam? – kérdi a frajica.

– Hej, én még ilyen kardot nem láttam soha. Hogy egy kard így megüssön. Nem is a gazdája, hanem a kard üssön meg! Magától. Hogy háromszor rontson ki a nyavalya.

– Na, látod!

– De nem baj! Felébresztem, hogy lássuk, miért jött. És bár az egyik szemit ki kell, vegyem, hogy egyem meg!

Jól van. Elbújtak a szőnyeg megé. S onnan kiálltanak:

– Alszol, királyfi?

– Nem.

– Na, kelj fel! Mi járatban vagy?

– Hát te, sárkány doktornő, te sokat jársz a Fehérvilágon s a Fekete-világon. Nem tudnál te adni énnekem egy lovat, hogy percenként

ezer kilométeres sebességgel menjen a levegőbe? Nekem nem jók ezek a lovak, hogy a földön szaladnak. A levegőben! Negyvennyolc fazék arany, ami az enyém, neked adom. Aláírásmat adom. Az apám után minden kincsem a tiéd lesz.

– Hát, mit csináljak én a bankókkal? Nézd meg, itt még a szemét is ezüstből van. Rá vagyok én utalva a te bankóidra?

– Hát akkor mit követelsz?

– Hallgass ide! Én olyan feltételt szabok neked, ha te megengeded, hogy kivegyem az egyik szemed.

– Én nem bánom, ha kezed írását adod, szerződést kötsz velem, hogy éppen olyan ló lesz az.

– Olyan jó lesz. S ha nem, visszajössz, s darabokra vágsz engem.

Meg is csinálják a szerződést. A sárkány doktornő kivette a Sas egyik szemét, s a pohárba teszi. De amikor a sárkány doktornő a poharat a kredencre tette, már akkor a kicsi kígyója a fiúnak el is lopta. Már a párnája alatt volt a szeme.

Azt mondja a sárkány doktornő a frajricának:

– Frajica, eredj le a pincébe! Ott az ablakon vagy egy skatulya, megvan úgy öt kiló. Azt hozd fel!

– Na, nézd meg – mondja a sárkány doktornő a fiúnak. – Ez teli van vérell. Hazamész, s beviszed abba a szobába, ahol te felnőtél. Felteszed az asztalra. Leülsz mellé. Nézed az órát. Vársz öt percet. Mikor az öt perc letelt, veszed a kardodat, s pontosan, hajszálra pontosan kettévágod. S ha nem válik, akkor abból egy ilyen ló, akkor visszajössz, s engem darabokra vágsz.

– Na, jól van!

– Veszi a fiú a skatulyát, s indul. Hová megyen ő? Egyenesen a szobájába, ahol volt az ő kicsi kígyója. Ráteszi az asztalra. Veszi a széket, leül, nézi az óráját. Persze a skatulya mind nőtt-nőtt a szeme láttára. Akkor kihúzza a kardját.

Kinéz a kicsi kígyó:

– Gazdám, te mit akarsz?

– Jaj, te most szólasz hozzám?

– Pontosán. Most töltötted bé a hús évedet. Mondtam neked, hogy hogy még csak akkor beszélek hozzád, ha betöltöd a hús évet. Te mit akarsz azzal a karddal?

– Vágjam el a skatulyát.

– Sose tudod azt elvágni. Az egyik szemed hol van? Nincs a helyén?

– Nincs.

Akkor a kicsi kígyó eléveszi a párna alól a szemit, s visszateszi a helyére.

– Na, most hogy vagy? Látsz?

– Úgy látok vele, ahogy azelőtt.

– Na, ne búsulj! Nyújtsd ide a kardodat!

Akkor odanyújtotta a kardot a kicsi kígyónak. Az háromszor megnyalta.

– Na, most vágd egyenesbe!

Persze úgyis tett. Olyan pontosan elvágta. Hát, kiszökött mindjárt egy olyan paripa, hogy a fiú abban a percben megcsókolta a homlokán. És odalett egy rózsa a táltos homlokára.

– Ej, gazdám, nagy szerencséd van! Hogy nem találtad a szemem megcsókolni, mert az egész világ belehalt volna a vízbe. Szerencsére a homlokomat csókoltad meg.

Akkor azt mondja a kicsi kígyó:

– Most engemet végy el innen, és tégy vissza a helyemre.

Fogja a kígyót és visszateszi a hóna alá.

Jól van. Pontosán egy órákor felül a fiú a táltos hátára, s repülnek. Na, most ezek annyit repülnek, mint a mesében! Egyszer csak hová érkezik a királyfi? A Fekete királyhoz. A kapuba leereszkednek. Leszáll a királyfi. Azt mondja neki a kapus:

– Hó, királyfi! Addig nem lehet bemenni, amíg nem jelentem az udvarmesternek, hogy az jelentse a királynak, hogy királyfiú érkezett.

Rögtön a kapus jelenti az udvarmesternek, az udvarmester jelenti a királynak, hogy királyfiú érkezett.

– Na, tessék bemenni!

Persze az udvarmester azt mondja a királyfinak:

– Na, királyfiú, tessék besétálni.

– S a lovamnak hol lesz a szállása?

– Hol lesz? Hát istállóba. Huszonnégy paraszt kúrálja a maga lovát.

– Azt soha!

– Hát, hogy?

– Eridj csak, kérdezd mega királyt, hol esküdött mega kedves feleségével. Melyik szobában? Abba a szobába lesz az én lovamnak a hálása.

Erre csak bámult az udvarmester.

– Na, semmit se bámuljatok! Eridj csak, kérdezd meg a királyt!

Elmenyen az udvarmester fel a királyhoz, s jelenti. De a király, amikor hallotta úgy földhöz vágta a csizmáját, hogy az szétment a lábán.

– Na, mi baj van, kedves férjem?

– Nézd meg, kedves feleségem, mit akar ez a királyfi! Hogy az ő lova ott aludjon abba a szobába, hol veled megesküdtem.

– Na, na! Még ne tudod, kivel állsz szoba.

– Na, ha ez olyan szemtelen, lássuk, ki az.

Na, kimegy a király, lehúzza a kesztyűjét, s kezét fog a királyfival. De amikor az megszorítja a kezét, a király mind összehúgyozta magát a királyfiu keze fogásától.

Akkor ránéz a király a fiúra:

– Hallgass ide, te királyfiú! A hetedik szobában esküdtem meg a feleségemmel, ott lesz a lovadnak hálása.

– Na, ezt már értem, királyatyám!

A király akkor elmegy a feleségéhez.

– Hallgass ide, fiam! Ha szégyen, ha nem, adjál egy másik lábravalót!

– Mondtam neked, ugye? Sohase tudod, hogy kivel állasz szemben.

Na, jön a felesége, teríti az asztalt, tesz ételt, minden. A fiú meg aláírja a három próbát.

– Na, most – azt mondja a király – hallgass ide! A leányom elbújik háromszor, s ha megkapod, akkor tiéd lesz a leány.

Na, minek nyújtuk a mesét? Egyszer megkapta a leányt a vízben, egyszer a hold háta megett. Harmadszor azt mondja a kicsi kígyó:

– Kedves gazdám! Vágd el a nyakamat, de még akkor sem tudom megtenni, s megmondani, hogy hová búj el a királyleány.

– Hát akkor vágd el te a nyakamat, mert az idő telik.

– Szaladj be a lovadhoz, s kérdezd meg ötöt, hátha többet tud, mint én.

Sírva szalad a lovához. Akkor a lova azt mondja neki:

– Na, gazdám! Csak most jössz ide hozzám?

– Nem, kedves lovam, nézd meg! A percek telnek, s a király mindjárt levágja a nyakamat. Nem tudom sehogyse, hová búj el a leány.

– Hallgass ide! Menj be a kilencedik szobába, ott az asztalán egy nagy pókká változott. De vigyázz, annyi a fullánkja, hogy ezer darázs nem hányja úgy a fullánkját, mint ez. S a két szeme akkora, mint két malomkő. S tiszta kék. De te ne félj tőle. Pontosán a háta közepin van ez a pók. Te a kis körmedet nyomd oda bé, mert a te körmed mágnes, s úgy csapjad oda a pádimenthez, hogy még a helye se látszódjék. S akkor majd meglátod, mi lesz.

Jól van. Beszalad a kilencedik szobába. Hát meglátta a pókot, de még az inge is reszketett a hátán, amikor észrevette. De már akármilyen ijedtséggel a kezét odanyomta. Ragadott az magától. S ijedtségébe úgy a pádimenthez vágta, hogy még a helye se látszódott. Egyszer csak kit lát a háta megett? Egy gyönyörű szép leányt.

Akkor átöleli:

– Na, most te megnyertél engemet. Most már a tied vagyok. Eddig nem voltam tiszta, most az vagyok. Most már te az enyém, én a tied.

Nagy Olga – Villási, a táltosfiú

Mezőbándi, szucsági és mérai cigány népmesék

MTA Néprajzi Kutatóintézet Bp. 1996

21-38. oldal

– folytatjuk –

O ruv thajo manush

Sas kaj nas, sas jokhar jekh manush, kas oxto shave sas. Kasave chore sas, hoj vi o shil xalasle, thaj vi e bokh. Inke chi dej nas len, ke mulas, ba inke chi shimijako nas len. Lengo dad feri pe kodo zhanelas te gindilpe, hoj so te del len te xan. Phenel jokhar:

– Te na roven zhav te masharav!

Andre astardas peske grastes, thaj gelas ando jivend mashen te hutylel. Kothe reslas kaj o ab, thaj hutylel pesko tover thaj kerdas po pahindo paji jekh xiv, thaj kade masharel. But mashen hutylel peske avri, chi na chi rese nas opre pe lesko vurdon le mashe, katyi sas.

Gindisardas anda peste: „jokharsa dosta avla katyi, sidyarav palpale kaj mure shave.” Sar zhalas khere sutastar po drom. Dikhlalas kado o ruv, thaj opre xutylas po vurdon thaj sa intregi mashen xalas. Kana khere reslas o manush, chi rakhlas chi jekh mashen po vurdon. Chi zhanelas, hoj kaj shaj xasajle katyi mashe.

Po kaver dyes pale gelas te masharel. Akanak majbut mashen hutylel peske, sar kaverdata. Kana khere zhalas kade kerlas, sar kon sovel, gindisardas: „No, akanak maj dikho, hoj kon xalas mure mashen.” Dikhlalas kado pale o ruv, hoj o manush pale sutastar, gindisardas anda peste: „Pale xav leske mashen.” Opre xutylas po vurdon, thaj pashal kamelas te hutylel te xal, kana o manush sigo opre las pesko tover, thaj kodo phendas:

– Akanak meres te ne chi phenes mange, hoj kon xalas araty mure mashen!

Pe kado zuraless darajlas o ruv thaj rudyisardas le manusheske:

– Na mudar man, manusha, ke majbut chi kerav kasavo!

Jertisardas leske o manush thaj kodo phendas leske:

– Majbut ne ker kasavo, chi angla mure jakha te na aves!

Losshajlas kadeleske o ruv:

– Manusha! Jekh phen mange! Sar zhanos vi me katyi mashen te hutylel?

– Sidyar avri kaj o ab, kothe rakhela jekh xiv. Shuv andre tyiri pori ande kodi xiv, thaj zhukar zhi detehara! Maj dikhesa, hoj katyi mashe avna tut.

Phendas o ruv:

– Mishto-j, kade kero atunchi!

Tele xuklas po vurdon, thaj gelas kaj o ab, hutylel peski pori thaj andre shutas la ando shudro paji. Zuraless zhukarelas aba, hoj kana avla detehara. Kana avilas e detehara, kodo gindisardas anda peste:

Akanak avri lav muri pori.

Cirdelas peski pori, ba chi avelas, cirdelas inke jokhar, ba chi atunchi chi kamelas te avel.

Kodo gindisardas, hoj but mashe shaj si pe leski pori. Ande zor opre xutylas, thaj leski pori kothe ashilas. O ruv anda peski dukh thaj ando lazhavo efa gava nashlas perdal. Muri paramicha chi avilasas kasavi skurto, te ruveski pori tele te na shindyilasas.

(Zvoro: Lakatos Csaba)

E slobodo vrama

OJoka ande fabrika kerel butyi. E fabrika ando foro si. Pala peski butyi zhal khere, xal jekh cerra, thaj pala kodo zhal ando najarindo than. Vi o Boshka pala shkola khere zhal, kerel peski khereski butyi, o sityipe, thaj pala kodo vi voj zhal ande najaripesko than, te najol. Vi lenge amala zhan lenca, thaj khote khelenpe ando paji. Kon kamel o shporto, kodo zurarel pes. O Joka kana naj lashi vrama, zhal ando mozivo. Savatune sas ando mozivo, lasho filmo sas, dikhlalas jekh historijako filmo. Kurke zhala ando muzeumo, pala kodo marcine zhala ande Losshako Parko, thaj parashtune ande Pedongi Bar. Kana lashi vrama si, peska familijasa zhal avri ando vesh, kaj o ajero lasho-j, thaj uzho-j, thaj sasto-j. Vi buraca kiden ando vesh, pala brishind. Le shavora ando vesh jag keren, thaj ande cini kekava kiraven mas, thaj kolomperi. Shinen bus, thaj thulomas peken. Kaj e valya pen uzho paji. But shoshoja, facanura, chiriklya si ando vesh, de ande lengo vesh vi kripavara, vi

cherbo si. O Joka jokhar dikhlalas jekhe sapes, darajlas lestar, thaj nashlas-tar khotar. Zhoino ando kulturno kher koncerto sas. E banda shukares kheldas pes. Pala koncerto khelipe sas. Vi o Joka khote sas, bari lossh sas les, sar maladyilas le Boshkasa. O Boshka kamel o radiovo te ashunel, teve vo te dikhel. Ratyi ginavel lashi ginadyi. Lesko phral ande peski slobodo vrama but lil iskirisarel ke les si but amala. Ando gav shaj sityon le manusha, ke vi khote si mozivo, tevevo, kulturno kher. Pasha e shkola si jekh Slobodo Vramako Centrumo. Khate shaj keren but khelipe: shaj labdazin, shaj nashen, shaj xuttyen. Vi ande ando kher si internetoski soba. Ande kadi soba si but interesni kompjutera. O Joka khote pherel peski slobodo vrama, ke kamipesa thaj losshasa zhal ande kadi soba, thaj iskirisarel lil perdal po „e-mail” peske amalenge, kon dur trajon lestar.

(Zvoro: Lakatos Csaba)

Trajo ando gav

Me kamav ando gav te trajuvav, ke pachaslo-j. Muri dej thaj muro dad pe gavesko agor ande jekh prostikano kher beshen. Kana zhav lende, but phirkerav ando pashutno vesh. Kana shavoro simas, but malyake luludya kidem khote. Kashtenge patra kidos, haj pisanon hutyilos. Ande char pale mure amalenca labdazi saras, vaj pasha mure dadesko kher na dur sas jekh cini valya kaj mashen hutyilasas.

Ande kado vesh dikhlem anglunes sar beshel o hulyo po

kasht. Thaj pe kadi kranzha trajol vi o phuro hulyo. Ando dzhindzhoninesko vesh mashkar le patra kali kriva trajol. Vi akanak khote si o podo opral pej valya. Khatar shaj dikhas, hoj sar nashel e hilpa. Vi adyes khate anav mure amalene, te kamen shukar than te dikhen, vaj pachaslo than te roden, hoj te hodonisaren. Khate o cheri sagda vuneto-j, cerra nuvero si, butivar pekel o kham. Sa pachaslo-j. Pachaslo than lel krujal o gav.

(Zvoro: Lakatos Csaba)

Le gavesko traajo

Me kamav ando gav te trajuvav, ke pachaslo-j. Muri dej thaj muro dad pe gavesko agor and'ekh prostikano kher beshen. Kana zhav lende, but phira kerav ando pashutno vesh. Kana shavoro simas, but malyake luludya kidem kothe. Shukar sas kodi vrama. Aba akanak romnyi sima thaj trin shavora, duj sheja thaj jekh shavo. O shavo duj bershengo-j, le sheja aba bare sheja, von sityon andej mashkarutni shkola. Ame ando jekh baro foro beshas, ando Pecho.

Ando forosko mashkar, ande-kh etazhesko kher, po trito etazhi. Siame trin bare sobi, jekh cini pitara, thaj najipeski soba. Vi muri romnyi ando gav barilas opre. Voj na dur katar o Pecho beshelas. La n-as phrala, korkori barilas opre.

Man najis le Devleske si phrala. Sima ehta phenya thaj duj phrala. Ande-kh bersh numa jekhvar maladyuvas jekhavresa, krechune. Chi muri romnyi chi kamel ando foro te trajol, de amari butyi kathe inkrel amen. Vi voj kasavi butyi kerel sar me. Me sityarav e romani shib ande jekh mashkarutni shkola. Voj pale ande-kh kaver shkola sityarel pecipija. Seldujzhene kamas amari butyi. Numa jekh butyi sunuj, hoj mure shavenca chi zhan av katyivar tele te zhav kaj muro dad, ke kamav te kamavav mure shavenca le gavesko traajo, ke but vrama si angla kompjuteri, thaj cerra vrama si ande natura.

(Zvoro: Lakatos Csaba)

Le pedongi bar

Andel pedongi bar simas mura romnyasa, pel kurkesko agor. Kana andre kamasas te zhas atunchi kado ginadam pe andre ushtymasko vudareski rig: ando Ungriko Them andel 1866-to bersh puterdas avri anglunes pesko vudar, ande themesko opruno foro, le pedongi bar. Le manusha majna panzh shela pedon shaj dikhenas kathe. O majpinzhardo pedo o Bruno sas, savo jekh terno rish sas. Kado rish na feri le vi zitalisarinde kame-nas, te na vi lesko xabendino manush kamelas les. Vi akanak bara vojasa zhan kothe le cine shavorra te xaxaven le majmon, vaj ande chiriklyango kher zhan te ashunen le gilyabarde chiriklyan. De, inke mejfeder kamen te dikhen le Brunoves, ke kado rish zhanel te khelel po bashajipe. Atunchi khelel, kana des les varisosko masalo xaben. Kado xaben shaj kines andel pedongi bar. Naj andel but love, de kana dikhes, hoj o rish sar khelel keringevo, kodo sogodi

love mol. Vi me kindem kasavo masalo xaben. Me kamos te dav les kothe leske, de kado naj slobodno, ke biphares tele shaj dindalel tyo vast o rish. Kade kaj lesko xabendino manush dem o xaben, kon kothe das leske o xaben, thaj o Bruno kasa vo shukares khelelas, hoj muri romnyi chi zhanelas tele te lel peske jakha pa leste. Kana la ratyako xaben xasas aba khore, vi atunchi vorbilas pe leste, hoj sar fajolas lake o Bruno. De, kodo phendas, hoj na feri kadel pedongi bar kamel te dikhel, te na vi kavera, save si ando Ungriko Them. Vi kodo phendas mange, hoj po kaver kurko ande Vesprema kamel te zhal, andel pedongi bar, ke kodo ginadas ando nyevipe, hoj akanak ande kothe pahaslone rishes, thaj jekha bara panda. Inke chi dikhlas chi jekhes mashkar kadal pedura.

(„Anda chachikano zvoro kerdo kotor”)

PÁLYÁZATI KIÍRÁS

Mikro-, kis- és középvállalkozások és nagyvállalatok számára humánerőforrás rendszerek és eljárások fejlesztésére, fizikai és szellemi állomány kompetenciafejlesztésére és a vállalkozás működésével kapcsolatos tréningek kedvezményes igénybevételére

Kiíró: Az Ember mint a Legfontosabb Erőforrás Kutatási Alapítvány

Az alapítványról bővebb információk
<http://www.emle.hu> honlapon találhatók.

A pályázat benyújtásának határideje:
2012. március 12.–2012. december 31-éig.

Pályázhat: valamennyi magyarországi mikro-, kis- és közép, illetve nagyvállalkozás; beleértve a családi vállalkozásokat is.

A pályázat célja:

- Innováció hazai erősítése.
- Gazdaság szereplői közötti együttműködés elősegítése.
- Egyes régiók és tevékenységi ágazatok versenyképességének növelése.
- A cégek munkájának segítése.
- A cégen belüli együttműködés javításának elősegítése.
- Hozzájárulás a tevékenység minőségének javításához.
- A cég eredményességének javítása.

A pályázat benyújtásának módja:

Elektronikus úton:

1. Pályázati adatlap kitöltésével, melyet a dongo.andrea@emle.hu e-mail címre kell elküldeni.

Pályázat tartalma:

Vállalatok számára nyújtott humánerőforrás rendszerek és eljárások fejlesztésének, fizikai és szellemi állomány kompetencia fejlesztésnek, illetve tréningek kedvezményes igénybevétele.

Az elérhető kedvezmény mértéke:

- HR rendszerek és eljárások fejlesztése 60%
- Fizikai szellemi állomány részére kompetencia fejlesztés 50%
- 360 fokos értékelés 50%
- Tréningek 50%

A pályázati helyszín:

Helyszíni programok esetén a cég biztosítja a helyszínt, ami alkalmas minden résztvevő együttes befogadására. Kihelyezett program esetén (több napos tréning esetén ezt javasoljuk) az utazás, a szállás és étkezés költsége a Pályázót terheli – a helyszínről a Pályázó és az Alapítvány közösen dönt.

Egyéb tudnivalók:

- Minden beérkezett pályázatról 48 órán belül befogadási értesítőt küldünk, mely a dokumentumok beérkezését igazolja, azok tartalmi értékelésére nem terjed ki.
- A pályázatok elbírálását a kuratórium végzi.
- A pályázatok elbírálása két lépésben történik: formai megfelelés és tartalmi értékelés.
- A második fordulóba került pályázók mindegyikével felveszi az Alapítvány a kapcsolatot.
- Az elutasított pályázatok benyújtói az elutasítás indoklását írásban megkapják.
- A pályázathoz rendelkezésre álló keret: Az EMLE Kutatási Alapítvány saját forrásai és munkatársai.

Az elbírálás szempontjai:

- Az együttműködési feltételek biztosítottasága, az Alapítvány kapacitása.

A pályázatok elbírálásának határideje:

Minden hónap utolsó munkanapja.

További információk a dongo.andrea@emle.hu e-mail címen kérhetők.

Egyéb információk:

A pályázat elbírálásánál előnyt jelent:

- HR rendszer kidolgozásának és a rendszer bevezetésének együttes igénybevétele.
- Kompetenciafejlesztés 360 fokos értékelés esetén minél szélesebb dolgozói kör bevonása.
- Több napos tréning igénybevétele.

Általános tudnivalók:

A HR fejlesztések és tréningek programjának pontos kialakítására a megbízóval folytatott megbeszélés és egyéb előkészítő tevékenység után kerül sor. Az így kialakított program igazodik a cég struktúrájához, célkitűzéseivel és aktuális problémáihoz vagy feladataihoz.

Javasolt (választható) HR eljárások és rendszerek-témakörök:

HR stratégia, Változásmenedzsment, Szervezeti kultúra/vezetésfejlesztés, Szervezeti kultúra/konfliktusok megelőzése, kezelése, Szervezeti kultúra/munkahelyi légkör alakítása – stresszmenedzsment (orvosi közreműködés nélkül), Szervezeti kultúra/komplex fejlesztés, Szervezetfejlesztés, Munkakörök elemzése, tervezése, Elégedettség mérés 150

fő esetén, Munkakör-értékelés, Emberi erőforrás tervrendszer, Munkaerő-ellátás racionalizálása, Kompetenciamentedzsment, Teljesítménymenedzsment, Motivációs rendszer, Munkaügyi kapcsolatok, Humán kontrolling, Karriermentedzsment, MIR rendszerfejlesztés, Lean-menedzsment rendszerfejlesztés.

Egyedi kompetencia fejlesztés fizikai és szellemi állomány részére:

Kompetencia fejlesztés, munkaköri rátermettség mérés-sel, mérést követően egyedi coaching fejlesztéssel a Vezető elvárásainak megfelelően. 360 fokos értékelés (mely tartalmazza 1 saját, 1 főnök, 5 beosztott, 5 partner értékelését) +

szervezetelemző jelentés és egyedi coaching fejlesztés a kitűzött üzleti céloknak megfelelően.

Vállalkozás működésével kapcsolatos képzések:

Vezetői készségfejlesztő képzés, Együttműködés hatékonyság fejlesztése képzés, Stresszkezelés és konfliktus feloldás képzés, Időgazdálkodás képzés, Értékesítés technikai fortélyai képzés, Nyerő stratégiák a tárgyalásokon képzés, Problémamegoldás és döntéshozatal képzés, Aszszertivitás és együttműködés képzés, A vezető HR tevékenysége képzés, HR alapismeretek képzés, Sikeres felvételi interjú technikai képzés, Egyéb témakörök a pályázó helyzetének és igényeinek megfelelően.

Ismét Erste az elsőként ösztöndíj!

Pályázati határidő: 2012. április 30.

Az *Erste az elsőként* tehetségtámogató program ismét ösztöndíjpályázatot hirdet a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem előadó- és alkotóművész hallgatóinak!

Pályázni lehet a következő három kategóriában*:

1. Ösztöndíj magyar BA és MA hallgatók részére:

- adott periódusra vonatkozó, havi rendszerességű pénzbeli támogatás;
- pályázhatnak azok a hallgatók, akik a 2011/2012-es tanévet az intézményben töltöttek és a pályázat beadásakor érvényes hallgatói jogviszonnyal rendelkeznek.

2. Lakhatási támogatás BA és MA hallgatók részére:

- adott periódusra vonatkozó, havi rendszerességű pénzbeli támogatás;
- pályázhatnak azok a hallgatók, akik a 2011/2012-es tanévet az intézményben töltöttek és a pályázat beadásakor érvényes hallgatói jogviszonnyal rendelkeznek;
- pályázhatnak azok a hallgatók, akik nem kaptak kollégiumi férőhelyet, illetve indokolt, hogy önálló albérlettel/szobával rendelkezzenek.

3. Egyéni támogatás BA és MA hallgatók részére:

- 2012 első félévében nemzetközi versenyeken, mesterkurzusokon, nyári akadémiákon, nemzetközi ifjúsági zenei táborokban, ifjúsági zenekari projekteken való részvételhez;
- egyszeri, egyösszegű támogatás;
- pályázhatnak mindazon hallgatók, akik a pályázat beadásakor érvényes hallgatói jogviszonnyal rendelkeznek.

A pályázat részeként benyújtandó:

- szakmai önéletrajz;
- pályázati űrlap, értelemszerűen kitöltve;

- szaktanári ajánlás;
- az esetleges szociális rászorultságot igazoló dokumentumok;
- a 3. kategóriában az adott 2012. évi verseny, mesterkurzus, nyári akadémia stb. jelentkezést elfogadó igazolása;
- pontos költségtervezet.

A pályázat beadásának határideje:
2012. április 30.

A pályázat beadásának módja:

A pályázati anyagot a Zeneakadémia Baráti Köre Egyesület címére (1064 Budapest, Vörösmarty u. 35.) kell eljuttatni zárt borítékban postai úton vagy személyesen.

Kérjük a borítékon feltüntetni:
„*Erste az elsőként*” ösztöndíjpályázat

Pályázni nem személyenként, hanem kategóriánként lehet: tehát egy hallgató csak egy kategóriában pályázhat.

A hibás vagy hiányos pályázatok nem kerülnek elbírálásra.

A pályázatok elbírálása, az ösztöndíj összege, elszámolás:

Az ösztöndíj összegét a beérkezett pályázatok függvényében állapítja meg egy külön e célra létrehozott bizottság, melynek tagjai:

- a Zeneakadémia Baráti Köre Elnöke;
- a Támogatási Bizottság tagjai;
- 2 fő az Erste Bank Zrt. Részéről.

Az ösztöndíj utólagos elszámolási kötelezettséggel jár a Baráti Kör felé!

Letölthető: zeneakademia.hu

Mesél a kerámia rajzpályázat

A 2011-ben meghirdetett rajzverseny népszerűségén felbuzdulva a Pataki Kerámia Kft. ismét elkötelezte magát a tehetséges gyerekek felkutatása, és a keramikus szakma hagyományainak ápolása mellett, ezért új rajzpályázatot hirdet meg 5 és 12 év közötti gyerekek számára. Biztosan neked is van egy kedvenc meséd, amit már nagyon sokszor elolvastál, vagy anyukád felolvasott neked. Rajzold le, hogy milyennek képzeled kedvenc mesehőst és kalandjait, majd küldd el nekünk!

Jelentkezés:

A versenyre 13. életévüket még be nem töltött fiatalok jelentkezhetnek. Lehetőség nyílik egyéni pályázatra, szülői vagy gondviselői jóváhagyással, vagy pedig intézményi pályázatra.

Egyéni nevezés: Ebben az esetben a szülő/gondviselő adhatja le gyermeke pályázatát.

Óvodai, iskolai nevezés: Az óvodákon, iskolákon keresztül történő jelentkezéseket kizárólag a magyarországi óvodák és iskolák képviselői küldhetik el a gyerekek nevében.

Egy gyermek maximum 3 db rajzot küldhet be a pályázatra. Abban az esetben, ha a gyermek nevezett már intézményileg, és az általa beküldött rajzok száma még nem érte el a 3-at, akár egyénileg is küldhet be további rajzokat.

Kategóriák:

- 7 év alatt;
- 7–8 év között;
- 9–10 év között;
- 11–12 év között.

A Pataki Kerámia Kft. szeretne lehetőséget biztosítani fogyatékkal élő emberek számára, hogy rajzaikkal indulhassanak a versenyen. Az esélyegyenlőség jegyében külön kategóriát, és elérhető helyezéseket biztosítunk számukra.

- szellemi vagy testi fogyatékkal élő fiatalok 14 éves korig.

Minden kategóriából 2 helyezett és egy közönségdíjas kerül kiválasztásra, így összesen 15 díjat osztunk ki. A díjazás a menete a következő: 2012. április 22. és 2012. május 11. között a zsűri feltölti a beérkezett rajzokat az internetre. Ezt követően 2012. május 18-ig a közönségnek lehetősége nyílik szavazni a pályaművekre. A közönségtől a legtöbb szavazatot kapó rajz nyeri el a Közönségdíjat az egyes korcsoportoknál. A zsűrinek jogában áll kiemelkedően jó pályaművek esetén különdíjat kiosztani a versenyzők között.

Mind a 15 díjazott ellátogathat a Sárospatakon működő gyárunkba, és részt vehet egy ajándék kézműves foglalkozáson, ahol maguk is kipróbálhatják a kerámia készítés és festés fortélyait. A versenyzők, az általuk készített tárgyakat megkapják ajándékba.

A legtöbb pályázatot beküldő intézmény pedig kiválaszthat 30 gyermeket tanulói vagy óvodásai közül, és ellátogathatnak a Pataki Kerámia gyárába, ahol a helyezetttekhez ha-

sonlóan ők is részt vehetnek egy kézműves foglalkozáson, és az elkészített kerámiatárgyakat szintén megkapják ajándékba.

Formai követelmények:

A rajzot 1 db A4-es rajzlapra kérjük elkészíteni.

A rajz elkészítéséhez ceruzát, zsírkrétát, temperát, vízfestéket, vagy egyéb eszközt lehet használni.

A beérkezett rajzok a Pataki Kerámia Kft. tulajdonát képezik, visszaküldeni nem tudjuk, így érdemes egy másolatot készíteni belőlük, hogy a pályázónak is legyen egy példánya.

Csak azokat a rajzokat tudjuk elfogadni, amelyeknek a hátuljára felragasztásra került a kitöltött táblázat, melyet a pályázat mellékletében találnak meg! Csak a gyermek életkora szerinti kategória táblázatát kell kitölteni és felragasztani.

Mit kell a jelentkezéshez pontosan beküldeni?

- A kitöltött és aláírt jelentkezési lapot.
- A kitöltött és aláírt szülői/gondviselői nyilatkozatot (intézményi és egyéni regisztráció esetén is szükséges).
- Az eredeti rajzot a megadott formátum szerint.
- A tanárok, óvónők és a szülők/gondviselők feladata, hogy kitöltsék és a rajzlap hátuljára felragasszák a jelentkezési laphoz csatolt táblázatot.
- Hiányos pályázat esetén a rajz nem vehet részt a versenyen.
- A pályázatokat egy A4-es borítékban kérjük postára adni, hogy a rajzok ne gyűrődjenek össze.
- A pályázatban mindenképpen fel kell tüntetni a mese szerzőjét és a mese címét!

Jelentkezési határidő:

A kész pályázatot **2012. április 25-ig** kérjük a Pataki Kerámia Kft. 1089. Budapest, Elnök utca 1. címre elküldeni. Kizárólag csak azokat a pályázatokat tudjuk elfogadni, melyek legkésőbb 2012. 04. 22. éjfélig postára lettek adva. Azok a pályázatok, melyeken későbbi postai dátumbélyegző szerepel, vagy nem érkeznek meg 2011. április 27-ig, sajnos nem indulhatnak a versenyen. Kérjük, ne hagyja a postára adást az utolsó napra! Érdemes a levelet ajánlva feladni. A posta hibájából felmerülő problémákért a Pataki Kerámia Kft. nem vállal felelősséget.

Menete:

- 2012. március 22. – A pályázat kiírása
- 2012. április 22. – A pályázatok postára adásának időpontja
- 2012. május 11. – A pályázatok megjelenítése az interneten
- 2012. május 18. – Internetes közönségsvotálás
- 2012. május 25. – Eredményhirdetés

Kérdés esetén írjon nekünk az info@patakikeramia.hu e-mail címre, és készséggel állunk rendelkezésére.

OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasó körünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon (www.ldromalap.hu) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk **Olvassunk magunkról!** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

Írjon róla, hogy mások is megtudják!

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

.....

Előfizetési díj
egy évre: 3600,- Ft,
fél évre: 1800,- Ft,
negyedévre: 900,- Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díjat
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

5000 Szolnok, Aranka u. 3.

Telefon:

(06) 56/420-110

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

Vari
2002.